

Di fosu biifi Paulosu manda da dee biibima u Kolenti

Wan wöutu a fesi.

Wë un haika, dee sëmbë. Di sëmbë de kai Paulosu bi dë wan u dee tjabukama u Masa Jesosi de kai apösutu. Gadu kai ën ko buta sö. Hën seei bi tja di Buka u Masa Jesosi ko da dee sëmbë u di köndë de kai Kolenti, nöö hën so u de piki di Buka tei Masa Jesosi ko Gadu u de.

Nöö di soni mbei Paulosu sikifi di biifi aki. Dee biibima u Kolenti fosu bi sikifi biifi manda hakisi ën wanlö soni unfa u de musu libi a di biibi, nöö hën a toona sikifi di biifi aki manda piki de.

Nöö a mbei di biifi aki tu, fu di a jei taa de an ta libi bunu a di biibi kumafa a bi lei de. A ta bai de be de bia ko ta libi kumafa a sa bunu da Masa Gadu.

Dee soni dë abi di biifi.

A di pisi aki Paulosu ta da dee sëmbë odi.

1 Dee sëmbë o, mi Paulosu, ta mbei di pampia aki e. „Nöö kumafa un sabi kaa,„ mi da di sëmbë Masa Gadu bi kai ku ën seei kë faa ko dë wan u dee tjabukama u Jesosi Keesitu de kai apösutu. Nöö fa mi ta mbei di pampia aki, nöö mi ku wan sëmbë fuu de kai Sositeni, ²sö u ta sikifi ën ta manda odi da un dee biibima u Masa Jesosi dee dë a di köndë de kai Kolenti. U ta mandëën da un dee sëmbë dee Masa Gadu bi kai fuun ko dë sëmbë fëën a wan apaiti fasi, fu di unu ku Masa Jesosi ko dë di wan. Nöö u ta

mandëën tu da hii dee oto sëmbë a dee kamiankaman, dee ta kai Jesosi Keesitu në ta begi ën. Hën da Masa fuu ku de tuu.

³U ta manda odi da unu taa Masa Gadu ku Masa Jesosi Keesitu tuu musu dë ku unu ku de bunuhati. De musu da unu böö.

A di pisi aki Paulosu ta da Masa Gadu tangi.

⁴Dee sëmbë o, hiniwanten mi ta da di Gadu u mi „ku unu tuu,„ tangi fuunu hedi e, fu dee soni dee a du da unu ku ën bunuhati, fu di un ko nama ku Jesosi Keesitu. ⁵Biga wë a mbei un ko abi hii soni fa u dë aki a hii fasi. A mbei un ko abi

fusutan ku bumbuu pakisei fuun sa sabi di Buka u Gadu. Nöo söseei a mbei un ko sa' fa u fan fuun kondëen tu. ⁶Biga wë dee soni u „Jesosi” Keesitu dee u bi konda da unu, de mbei lutu a unu hati te de dë u si a unu libi seei. ⁷Fëen mbei fa un ta luku u Masa Jesosi Keesitu faa toona ko a goonliba aki, nöo na wan soni makei unu möön a di së u dee kõni dee di Akaa u Gadu ta da dee sëmbë fëen e. ⁸Nöo mi sabi taa Masa Gadu o hoi unu tu tee go dou a di kaba juu, fu te u Masa Jesosi Keesitu toona ko a goonliba nöo woon sa dë gbelingbelin söndö föutu. ⁹Nöo u sabi taa a o du ën sö tuu, biga di Gadu fuu dë, un sa futoou ën. Nöo hën wë bi kai unu fuunu ku ën Mii Masa Jesosi Keesitu musu libi suti makandi.

Aki Paulosu ta fan ku dee sëmbë u de musu disa di fia libi u de.

¹⁰Wë nöo un dee sëmbë u mi dë, fa mi gafa unu dë seei, ma mi kë toona bai unu a wan soni. Mi tei di në u Masa Jesosi Keesitu ta begi unu baa, taa be un disa di fia un ta fia ku unu seei naandë, ku di paati un ta paati ku unu na unu. Un musu dë makandi ku wan pakisei e, ku wan hati.

¹¹Biga wë wanlö sëmbë dee ta dë a di wosu u di womi de kai Kolu mbei mi ko sabi taa fia fasi dë a unu mindi. ¹²Mi jei taa so fuunu ta taki taa: “Fa u ta waka a Masa Jesosi baka aki, nöo mii ta tei di lei u Paulosu.” Otowan taa: “Mii ta tei di lei u Apolo.” Di otowan taa: “Mii ta tei di lei u Kefasi.” „Hën seei da Petuisi.” So sëmbë taa: “U ta waka a „Masa Jesosi” Keesitu wanwan baka.”

¹³Wë nöo mi hakisi unu, unfa wë? Fa un dë a peipei sëmbë baka dë, „Jesosi” Keesitu paati a pispisi nö? Naa mi, Paulosu, de bi kii a lakpa fuunu hedi nö? Fa un bi tei dopu dë, nöo a di në u Paulosu un bi tei ën nö?

¹⁴Wë mi da Gadu tangi seei fu di ma bi dopu na wan sëmbë a unu mindi e, boiti Keesipusi ku Gajusi, ¹⁵fu na wan sëmbë sa taki taa mi dopu sëmbë a mi në „fu de konda taa de da bakama u mi.” ¹⁶Oooo, aai, mi bi dopu Sitefanasi tuu, ku dee sëmbë fëen wosu dendu. Ma ma si kuma mi dopu oto sëmbë naandë möönsö.

¹⁷Biga wë „Jesosi” Keesitu an bi manda mi „a di fosu kamian” u mi dopu sëmbë e, ma fu mi konda di Bunu Buka fëen, be sëmbë jei. Nöo söseei tu an manda mi u mi kondëen ku gaan kõni u libisëmbë. Biga an musu dë taa di suti u di fan u mi hën ta hai sëmbë tja ko a di biibi. Biga ee mi ta kondëen sö, nöo di buka u di dëdë u Masa Jesosi a di lakpa pau o lasi ën kaakiti.

Aki Paulosu ta taki u di kõni u Masa Gadu ku di kaakiti fëen.

¹⁸Dee sëmbë o, di Buka u di fa Masa Jesosi dëdë a di lakpa pau, a dë seei wan gaan söso soni da dee sëmbë dee o kaba a söso a didibi faja e. Ma fu wi dee sëmbë dee Gadu puu a dee hogi du fuu basu, te u jei ën nöo u ta si fa Gadu abi kaakiti tjika. ¹⁹A dë leti kumafa de bi sikifi ën buta a di Buku u Gadu taa:

Masa Gadu o mbei di kõni u dee könima bia ko söso soni.

Söseei a o mbei di fusutan u dee sabisonima ko poipoi soni.

²⁰Wë biga fa u dë aki, unsë dee könima dë? Unsë dee leima ku dee hulusionima u di goonliba aki dë? De an dë wan wojo soni möön e. Biga Gadu buta di köni ku di lei u libisëmbë tuu ko sösö soni kaa. ²¹Fa a köni tjika dë, nöö hën wë i si a seeka di soni buta sö taa dee sëmbë u goonliba aki ku hii di köni di de köni ku hii di lei de lei dë seei, de an o ko sabi ën möönsö. Ma ku di sösö fan fuu dee tjabukama fëën nöö dee sëmbë dee ta biibi ën sa kumutu a dee hogi du u de basu.

²²Fa u dë aki, dee Dju kë si foombo wooko u Gadu bifö de o biibi. Nöö dee Giiki sëmbë ta suku gaan köni a libisëmbë fasi bifö de, de o biibi. ²³Ma u, u ta konda u „Jesosi„ Keesitu kodo, di de bi peka a lakpa pau kii. Nöö di Buka u di dëdë u Masa Jesosi aki, nöö hën ta toobi dee Dju sëmbë te de an kë jei ën seei. A dë wan sösö fan tu da dee oto köndë sëmbë, ma töku u ta kondëën nöömö.

²⁴Ma dee sëmbë dee Gadu kai u de ko nëën, ee Dju, ee oto köndë sëmbë, te u ta konda di Buka da de nöö nëën de ta si fa Gadu taanga tjika e, ku fa a köni tjika. ²⁵Biga di soni Gadu du, di libisëmbë kai sösö soni dë, köni dë nëën möön leki hii di köni di libisëmbë abi. Söseei di suwaki fëën di de ta si a di dëdë u Masa Jesosi dë, a abi kaakiti möön hii kaakiti u libisëmbë.

²⁶Biga wë un luku a unu seei, dee sëmbë. A di ten di Masa Gadu bi kai unu, nöö di möön gaan së fuunu an bi dë lelei sëmbë a goonliba fasi

e. Wan bi abi taki a köndë. Wan bi dë hei sëmbë. ²⁷Ma dee sëmbë dee goonliba sëmbë ta si taa de an sabi soni, nöö de Gadu ta tei fu da dee sabisonima u goonliba aki sen. Söseei a ta tei dee suwakisuwaki sëmbë faa mbei dee taanga sëmbë kisi sen. ²⁸A ta tei dee lagilagi sëmbë dee an bi dë wan wojo soni a goonliba aki, dee sösö wan, buta ko hei, fu goonliba sëmbë sa si taa dee soni mbei de bi ta gafa sëmbë an dë wan wojo soni.

²⁹Nöö di soni mbei a du sö, fu na wan libisëmbë musu njan buka a Gadu fesi e. ³⁰Biga Gadu wanwan mbei u ko feni di libi a „Jesosi„ Keesitu.

Nöö Masa Jesosi wë mbei u ko sabi fa Masa Gadu köni tjika e. Sö seei a mbei u ko dë a Gadu wojo söndö föutu. A puu u a hii dee sitaafu dee u bi hai tja ko a u liba fu di u bi booko Gadu wëti, nöö fa u dë aki a ta puu hogi a u fuu sa ko dë limbolimbo. „Hii dee soni dë tuu u feni a Masa Jesosi e, dee sëmbë.“

³¹Fëën mbei de sikifi ën a di Buku taa:

Ee wan sëmbë kë njan buka,
nöö be a njan buka a dee soni
Masa bi du dëën.

**Aki Paulosu ta konda da de
taa ku di kaakiti u di Akaa u
Gadu a ta fan ku sëmbë.**

2 Wë, dee sëmbë, fa i si mi bi ko a unu naandë fu mi konda di woto u Gadu da unu, nöö ma bi ko kuma wan sëmbë di sabi soni tumisi e. Söseei ma bi ta fan ku unu kuma wan sëmbë di sabi u fan poi tu. Nönö.

²Biga fa mi bi dë a unu mindi dë, nöö mi buta miseei taa ma o konda oto soni möönsö möön leki di fa Masa Jesosi Keesitu bi dëdë a di lakpa pau. ³Nöö mi bi ko a unu ku saka fasi ku fëëë, ku panta a hati seei. **„Biga ma bi sabi ee mi sa du di wooko bunu.”** ⁴Nöö a di fa mi bi ta konda di buka da unu dë, nöö ma bi ta mbei kijoo fa, ta tei dee köni di libisëmbë abi u wini unu hati e. Ma mi bi kë u di kaakiti u di Akaa u Masa Jesosi hën musu tja unu ko a biibi, ⁵fu di biibi fuunu an musu hëngi a libisëmbë köni ma faa musu hëngi a di taanga u Gadu.

Aki Paulosu ta konda da de taa di Akaa u Gadu wanwan tō sa lei sëmbë soni fu Gadu.

⁶Ma nöö hii fa ma ko a unu kuma wan könima seei, ma töku dee soni u ta taki aki, de ta lei u fa Gadu abi köni tjika. Nöö wa ta taki de da hii sëmbë, ma u ta taki de da dee sëmbë dee ko taanga kaa a di biibi. Nöö di köni u ta taki aki an dë di köni u dee hedima u di goonliba aki e, dee o go kaba a sösö. Nönö. ⁷Ma u ta lei sëmbë di köni u Gadu. Nöö di köni dë, hën Masa Gadu bi abi nëën pakisei gaanduwe faa heepi u fuu ko feni dee gaan bunu fëën. Bifö a mbei goonliba seei, nöö a bi sabi fa a o heepi u kaa, ma a fesi a bi dë wan tjubitjubi soni. ⁸Nöö na wan u dee hedima u di goonliba aki bi sabi di lö köni dë e. Biga ee de bi sabi ën, nöö de an bi o peka di gaan nëbai Masa u mundu a di lakpa pau kii. ⁹A dë leti kumafa de bi sikifi ën a di Buku u Gadu taa:

Di soni na wan sëmbë wojo bi si,

di soni na wan sëmbë jesi bi jei, ku di soni di na wan sëmbë bi mëni nëën hati wan daka taa a sa feni ën möönsö, nöö hën wë Gadu bi seeka buta a wan së kaa faa da dee sëmbë dee lobi ën.

¹⁰Nöö sö di Buku taki, nöö sö a dë tuu. Ma uu ko sabi dee soni, biga di Akaa u Masa Gadu di a manda ko da u aki, hën ta lei u de.

Fa di Akaa u Gadu sai dë, dee sëmbë, hën ta öndösuku hii soni, te dou ku dee tjubitjubi soni dee dë a Gadu hati. ¹¹Biga wë ambë sabi dee soni dee dë a wan sëmbë hati ee na di sëmbë dë seei? Söseei tu, ambë sa sabi dee soni dee dë a Gadu hati, boiti di Akaa fëën seei? ¹²Nöö di Akaa dë, hën Gadu manda ko buta a u hati, nöö hën ta lei u dee bunu Gadu da u ku ën bunuhati. Na ku wan libisëmbë akaa u ko sabi de e. ¹³Nöö dee soni di Akaa u Gadu ta lei u aki, nöö dee soni dë seei u ta tei ta lei sëmbë. Nöö wa ta lei sëmbë a di fa libisëmbë ta lei sëmbë ku de köni e, ma kumafa di Akaa ta manda u fuu kondëën, nöö sö u ta kondëën.

¹⁴Nöö ee wan sëmbë i dë nöö ja abi di Akaa u Gadu, nöö ja o piki dee soni di Akaa ta taki e. De tuu o dë kuma wan sösö soni da i, fu di ja o fusutan de. Biga fa dee soni u Gadu sai dë, di Akaa u Masa Gadu nöö sa lei i de.

¹⁵Ee wan sëmbë i dë nöö i abi di Akaa aki a i hati, nöö i sa sabi u öndösuku hii soni. **„Biga hën ta wooko a i liba.”** Ma dee sëmbë dee na abi di Akaa, de an o sa fusutan di libi fii dë. ¹⁶A dë leti kumafa di Buku taki:

Ambë seei da di sêmbê di sa
sabi andi dë a Gadu hati
faa musu lei ên soni?

Ma u, fu di u abi di wan seei hati
kuma di u „Jesosi„ Keesitu, „nöö u sa
sabi soni fêên„.

**Aki Paulosu ta konda da de taa
hii dee wookoma u Masa Gadu
dë a di wan kodo wooko.**

3 Dee sêmbê o, di un bi ko a di
biibi njunjun, ma bi sa fan ku
unu kuma sêmbê di sabi u libi a di
Akaa u Masa Gadu leiki e. Ma mi bi
musu lei unu kuma sêmbê di ta libi
a deseei kê, kuma piki mii. ²Biga
wê ku bobiwata nöö mi bi ta kiija
unu, na ku taangataanga njanjan.

Ma nöö te tide un dë a di wan
seei fasi dë eti, wan göö kumutu
dë möönsö. Ee fuu taki, nöö dee
fukêfukê pisi u di lei u Masa nöö
mi sa tei ta konda da unu eti. Ma sa
go a dee degidegi pisi u di lei, ³fu
di un ta libi kumafa dee libisêmbê
u di goonliba aki ta libi eti. Biga
wê ee un sai dë ta djalusu ta buja
ta paati ku unu na unu, nöö nëên
da unu ku dee sêmbê u di goonliba
aki dë di wan fa nö? ⁴Biga so fuunu
ta taki: “Mi o tei di lei u Paulosu,”
otowan ta taki: “Mi o tei di u
Apolo,” nöö nëên da un ta libi kuma
dee sêmbê u di goonliba aki dee na
sabi Gadu nö?

⁵Wê nöö fa un ta fia di fia dë,
ambë un sabi da Apolo? Ambë un
sabi da Paulosu? U tuu dë futuboi
u Masa Gadu nöö. U tuu tja unu ko
biibi nëên, fuun ta waka nëên baka.
Biga hên da di wooko Masa da u.
⁶Mi paandi di goon „biga mi fosu
bi tja di buka ko konda da unu dë„.

Nöö hên a baka u di dë hên Apolo
ko munjan di goon, „biga a ko lei
unu soni möön fini„. Ma Gadu hên
mbei di buka göö a unu hati.

⁷Nöö fêên mbei na wan sêmbê
hei möön di otowan, na di sêmbê di
paandi, na di sêmbê di munjan di
goon. Ma Gadu wanwan, biga hên
ta mbei soni ta göö nëên. ⁸Nöö di
sêmbê di paandi ku di sêmbê di ta
munjan di goon, a di wan wooko
nöö de dë e. Nöö hiniwan o kisi ên
paima kumafa a bi wooko. ⁹Biga
fa u dë aki, Gadu buta u tuu fuu
ta heepi ên a di wooko. U ku ên ta
wooko makandi. Nöö fa u ta taki
soni u di goon aki, nöö unu wê da
di goon, ma Gadu hên abi ên e.

**Aki Paulosu ta taki taa dee
wookoma u Gadu musu mëni u
de du di wooko fêên bunu.**

„Wê nöö söseei fa un ko dë sêmbê
u Gadu makandi dë, nöö un dë
kuma wan wosu fêên tu, di a ta
mbei„ ¹⁰Nöö di wosu dë, Masa
Gadu da mi wan wooko nëên ku
ên bunuhati, hên a lei mi tu unfa
mi musu seti ên. Nöö hên mi seti
di goonsei te mi kaba kuma wan
sêmbê di sabi di wooko. Nöö fa u
dë aki, nöö dee otowan fuu ta ko
ta mbei a di goonsei dë liba. Nöö
a bunu, ma hiniwan sêmbê di o ko
mbei dë, a musu saandi a ta mbei
buta dë. ¹¹Biga wê na wan sêmbê sa
buta wan oto goonsei möön leki di
Gadu buta kaa e.

Biga fa i si di wosu seti dë, dee
sêmbê, nöö a Jesosi Keesitu liba wê
a seti. ¹²Nöö ee wan sêmbê joo tja
soni go mbei a di goonsei dë liba,
nöö i sa tja sômëni pei soni. I sa tja

goutu, i sa tja soofu, i sa tja djamati sitonu, i sa tja pau. Ma i sa tja ahun ku dëdëë uwii tu. **12**Biga sëmëni sootu pei fasi i sa wooko di wooko u Gadu, bumbuu fasi ku poipoi fasi.

13Ma a di Gaan Kuutu Daka te Masa Jesosi ko, nõö hiniwan sëmbë wooko o ko a limbo. Biga dee soni dë tuu o pasa a wan faja, nõö di faja hën o mbei sëmbë si ee andi i bi tja ko buta dë. **14**Nõö ee di wooko fii pasa a di faja, nõö joo feni i paima. **15**Ma ee wan sëmbë wooko tjuma, nõö a lasi ën paima ku hii di möiti di a bi mbei tuu. Nõö hënseei o kumutu, ma ku sösö maun tjololo. A fika piki hënseei bi o tjuma tu.

16Nõö dee sëmbë, fa i si un dë sëmbë u Masa Gadu makandi dë, nõö unu wë da di Wosu u Masa Gadu kaa e, ka di Akaa fëen ta libi.

17Nõö fa un ta buja ta paati ku unu seepi dë, ee wan sëmbë kaba di Wosu u Masa Gadu a sösö, Masa Gadu o kaba i seei a sösö tu e. Biga di wosu u Masa Gadu dë wan apaiti soni limbolimbo, nõö dee lö soni dë an musu ta pasa nëen dendu.

Aki Paulosu ta lei de taa de an musu libi ku di kõni u dee sëmbë u di goonliba aki.

18Dee sëmbë o, na be na wan fuunu ganjëen seepi e. Ee wan sëmbë dë a unu mindi naandë ta pëë i seei kõnima a di goonliba aki, nõö a möön bëtë i disa di kõni dë, nõö i tei di lei u Gadu fii toon donma a di goonliba aki. **19**Biga wë di kõni u di goonliba aki dë wan sösö soni a Gadu wojo.

Ja sabi fa a sikifi a Gadu Buku ö? A taa:

Di kõni u dee kõnima dë seepi Gadu o tei kisi de.

20Söseei a taki möön taa:

Masa Gadu sabi di pakisei u dee kõnima taa a dë wan gaan sösö soni.

21,22Fëen mbei na wan libisëmbë musu tei wan libisëmbë në ta njan buka taa oto hei möön oto. Biga wë dee sëmbë tuu dë fu heepi unu. Paulosu ku Apolo ku Petuisi, u tuu Gadu manda da unu e. Söseei tu, hii dee soni u di goonliba aki tuu dë fuunu. Ee i dë ku libi, ee i dëdë seei, hii soni u di ten u dë aki, ku hii dee soni sa ko a bakaten, dee soni naandë tuu dë fuunu fuun feni bunu a de e. **23**Biga unu da sëmbë u Masa Jesosi, Keesitu, nõö Masa Jesosi dë u Gadu.

Aki Paulosu ta konda da de kumafa a dë tjabukama tjika.

4 Wë nõö dee sëmbë, hiniwan sëmbë musu ta luku u dee tjabukama kuma futuboi u Jesosi, Keesitu nõö. Un musu ta luku u kuma sëmbë Masa Gadu futoou fuu ta konda dee soni fëen dee bi dë a tjubi.

2Wë nõö di soni sëmbë ta luku a wan basi, nõö hën da ee a ta du di wooko kumafa hën masa kë. **3**Nõö fa mi ta wooko aki, ee un sai dë ta kuutu mi seei ma a' toobi. Söseei ma a' toobi tu ee hiniwan oto sëmbë ta kuutu mi, tee kisi miseei. **4**Ma fa mi fan dë seei, ma hati u mi an ta kuutu mi taa ma ta wooko bunu e. Ma di dë an kë taki taa mi

dë söndö föutu. Masa Jesosi hën nöö da di Sëmbë di sa kuutu mi.

⁵Fëen mbei wan musu kuutu sëmbë a fesi e, biga te Masa Jesosi ko kaa, nöö hën o tja hii soni ko a limbo. Dee soni bi dë tjubitjubi a sëmbë hati tuu a o puu tja ko a döö, nöö hiniwan sëmbë o feni ën gafa kumafa a fiti.

⁶Dee sëmbë o, fa mi ta sikifi soni da unu ta kai mi ku Apolo në a dendu aki, nöö mi ta du ën fuun sa lei soni e. Biga mi kë lei unu taa wan musu tei oto wëti möön leki dee wëti Gadu da u fuu ta wegi sëmbë ta luku. Wan musu buta wan sëmbë hei möön oto ta njan buka dëen. ⁷Biga wë ambë da i di köni di i abi? Na Gadu ta da u hii soni nö? Wë ee Gadu hën da i ën, nöö unfä i sa njan buka fëen?

⁸Ma nöö unu, un ta mëni taa soni an makei unu möön. Un sabi hii soni kaa. Un abi hii soni kaa tu „dee Gadu abi faa da dee sëmbë fëen„. A buta unu könu fuun ta tii hii mundu söndö u dee tjabukama. Sö un ta mëni.

Aai, mi bi sa kë un ko dë könu tuu o, dee sëmbë, biga ee un bi dou dë nöö u ku unu tuu bi o dë könu makandi. ⁹Ma fa mi ta wegi di soni ta luku aki, nöö a djei da mi taa Gadu tei u dee tjabukama fëen de ta kai apösutu aki buta a di möön hogi kamian. U dë kuma sëmbë di lanti kuutu buta u de tja go kii a ganda mindi ta mbei fa, fu hii libisëmbë te dou ku dee basia u Gadu Köndë tuu, sai dë ta luku. ¹⁰U ko dë kuma lauma u „Jesosi„ Keesitu hedi. Ma unu, un dë könima. Un sabi hii soni fu di unu ku „Jesosi„

Keesitu ko di wan kaa. Wa abi taki, ma unu dë takima. Unu de ta gafa, ma wi de ta kosi.

¹¹Fa u dë aki, u ta dëdë ku hangi ku dëewata. Wa a' koosu u bisi. De ta foo u ku böö. Wa abi na wan kamian u tan seei. ¹²U ta dëdë ku wooko. U sösö tee te sëmbë ta kosi u, wa ta kosi de baka, u ta toona ta begi da de. Te de ta sitaafu u ta du hogihogi ku u, nöö u ta tjëen. ¹³Sösei te de ta lëgëdë da u ta mindi soni ta poi u në, töku u ta fan ku de suti. Boo taa u ko dë a sëmbë wojo kuma wan feki futu koosu, kuma wan sundju a sitaati u de ba tja go tuwë a matu. Sö u dë da de e.

¹⁴Fa mi ta sikifi dee soni da unu aki, dee sëmbë, nöö ma ta sikifi de u da unu sen e, ma mi ta bai unu a soni nöö, kuma unu da miii u mi di mi lobi. ¹⁵Biga aluwasi un abi teni dusu sëmbë ta kiija unu da „Jesosi„ Keesitu seei, ma wan kodo tata nöö un abi. Fa mi fosu bi tja di Buka u Masa Jesosi ko konda da unu ala, nöö hën mbei un ko dë kuma miii u mi. ¹⁶Nöö mi ta begi unu baa taa be un suku fuun musu ko djeesi mi e.

¹⁷Nöö hën mbei mi ta manda Timoteo ko da unu ala. Hën da wan lobi womi mii u mi di Masa Gadu da mi, nöö mi sabi taa a o du leti kumafa Gadu taki. Fa a o ko a unu dë, nöö a o toona mëni unu u di fa mi bi ta konda da unu u Jesosi Keesitu, kumafa a kë fu un musu libi. Leti kumafa mi ta kondëen a oto kamian a dee keikikeiki, nöö sö nöö a o kondëen da unu.

¹⁸Wë a dë sö tuu taa sëmbë sai dë ta mëni taa ma o ko a unu ala

möön, hèn mbei de ta njan buka ku di gaan fasi u de. ¹⁹Ma mi o ko e. Mi o ko hesihesi seei, ee Masa kë. Nöö te mi ko, nöö mi o si ee di kaakiti u dee gaan fasi sëmbë naandë dë a buka wanwan, naa a dë a dee du u de tu. ²⁰Biga wë ka Gadu dë Tiima, nöö kaakiti an dë a fan a buka nöö a kaba e, ma a o dë u si a di fa i ta libi ku di kaakiti fëen.

²¹Söö. Wë dee sëmbë, mi fan ku unu kaa e. Nöö andi un kë? Mi musu ko a unu ku gandji, ku wipi nö? Naa mi ko a wan saapi fasi, ku lobi? A fika da unu.

**Aki Paulosu ta konda da de
taa de musu kuutu di soni u di
sëmbë di bi tei ën tata mujëë.**

5 Söö. Wë nöö mi jei taa wan taki dë a unu mindi naandë di nama a manu ku mujëë soni. Nöö di lö libi dë, dee sëmbë dee an ta biibi seei ta si ën u gaan hogi soni te de an ta libi sö. De taa wan womi dë a unu mindi dë tei ën tata mujëë.

²Ma töku ku dee lö libi dë seei un sai dë ku gaan fasi eti. Un bi musu kisi sen ta tjali, te un jaka di sëmbë di du di hogi dë puu a unu mindi gaanduwe.

³Fa mi dë aki, dee sëmbë, ma dë a unu mindi ma töku di akaa u mi dë a unu ala. Nöö mi saandi mi o du ku di sëmbë dë kaa. ⁴Nöö mi taki e, un musu kai wan kuutu makandi a di në u Masa Jesosi Keesitu. Nöö di akaa u mi o sai dë tu, nöö Masa Jesosi o mbei a pasa leti kumafa un kuutu buta dë. ⁵Nöö un tei di sëmbë dë nöö un tuwëen disa da di didibi be a du ku ën te di hogi a du

dë kaba nëen hati, fu di akaa fëen an musu go kaba a sösö a di daka Masa Jesosi o ko.

⁶Nöö hii fa di soni naandë dë gaan sen soni seei, ma töku un sai dë ta njan buka ta mbei taa un bumbuu poi. Nöö an bunu e. Wan sabi taa wan pikii sooda ta paaja nango a wan hii gaan paabi boon nö?. ^{7,8}Hèn mbei dee Dju sëmbë ta puu sooda a de wosu fu de sa njan di Pasika Daka limbolimbo. Biga a di daka dë Gadu bi puu de a di saafu libi de bi dë a Egepiti köndë. Nöö de bi kii wan sikafu mii fu de sa kumutu a di awoo libi naandë basu. Nöö di sikafu mii de kii dë, hèn kë taki u Keesitu e, dee sëmbë, di dëdë da u fuu sa kumutu a di awoo libi fuu.

Fëen mbei un musu puu hogi a unu mindi fuun sa dë limbolimbo a Gadu wojo e. Biga sö a buta da unu kaa. Un boo disa di awoo libi, fuu sa libi di njunjun libi Masa Jesosi tja ko da u, söndö ganjan, söndö hogihati.

⁹Nöö mi bi sikifi wan pampia da unu kaa taa wan musu hulu dee sëmbë dee ta libi fanafiti libi a di së u manu ku mujëë soni. ¹⁰Ma fa mi bi taki dë, na dee sëmbë an ta biibi a Gadu mi bi taki e. Biga dee lö sëmbë dë, u tuu sabi taa de ta libi dee lö libi dë kaa, de a' langahati, de dë fufuuma, de ta njan sëmbë möni, de ta waka a oto gadu baka. Nöö na de mi bi taki fu wan musu hulu. Biga ee de mi bi taki nöö hèn da un musu kumutu a di goonliba aki. „Biga a dee sëmbë dë mindi u dë kaa.”

¹¹Ma dëë sëmbë mi bi sikifi taa wan musu hulu, nöö de da dee

sëmbë ta kai de seepi biibima, ma de ta libi fanafiti a di së u manu ku mujëë soni, ee nasö de a' langahati, ee nasö de ta waka a oto gadu baka, ee nasö de ta kosi sëmbë a baka, ee nasö de dë bebema, ee nasö de ta fufuu. Sö wan sëmbë wan musu njan ku ën seei.

¹²Wë biga un bisi mi abi ku dee sëmbë dee dë a döösë ala u mi musu kuutu de a dee soni dë? Nönö, ma dee sëmbë dee dë a di keiki, de u abi pasi u kuutu. ¹³Dee sëmbë dee dë a döösë ala, Masa Gadu hën o kuutu de. Ma unu musu kuutu di sëmbë di du di hogi dë, puu a unu mindi e, *„kumafa Gadu Buku taki,*^a

**Aki Paulosu ta bai de a di fa
de ta tja kuutu u de go a dee
sëmbë an ta biibi Gadu.**

6 Nöö dee sëmbë, wan oto soni fuunu dë möön, a bigi da mi te na soni. Hën da di fa un a' hati nango suku leti a dee kuutuma u köndë dee na a' bisi ku Gadu, u de kuutu dee toobi un abi ku unu na unu. Na a dee biibima kuma unu un nango. Nöö anbunu e!

²Wan sabi taa a bakaten u dee biibima o kuutu hii goonliba nö? Wë ee un sabi sö kaa, nöö faandi mbei wan sa kuutu dee pikipiki toobi a unu mindi dë?

³Wan sabi tu taa dee basia u Masa Gadu Köndë seei u dee biibima o kuutu a bakaten nö? Wë nöö unfa a waka wan sa kuutu dee soni u di goonliba u dë aki? ⁴Fëën mbei te un abi wan toobi di nama a dee soni u di goonliba aki, nöö

un sa kai ee dee möön lagi biibima seei ko, fu de kuutu dee soni dë da unu.

⁵Fa mi ta fan aki, nöö mi ta fan u sen musu kisi unu e, dee sëmbë. Biga fa un ta tja dee toobi fuunu nango a dee kuutuma u köndë dë, nöö a djei sëmbë an dë a unu mindi möönsö di abi fusutan tjika faa kuutu dee toobi un abi ku unu na unu. ⁶Ma wan biibima ta tei oto biibima tja go buta seei a kuutu a dee sëmbë dee na ta biibi fesi. A bigi da mi e, baa.

⁷Ma di soni dë seei dë wan gaan lasi soni e, dee sëmbë, taa un ta kisi sö wan gaan toobi ku unu seei tee un musu go a kuutu. Andi mbei wan sa disa unu seei be otowan nöö ta du hogihogi ku unu? A bi sa möön bunu un tai hati be sëmbë ganjan unu nöö. ⁸Ma ka fuun tai hati, nöö hën un sai dë ta du hogihogi ku otowan ta ganjan de. Te dou ku biibima seei un ta du sö.

⁹Dee sëmbë, wan sabi taa ee wan sëmbë ta libi fanafiti a Masa Gadu wojo, nöö an o sa dë a dendu te Gadu o ko Tiima ku telu nö? Wan mbei sëmbë ganjan unu e. Dee sëmbë dee ta libi fanafiti a di së u manu ku mujëë soni, dee sëmbë dee ta waka a oto gadu baka, dee womi dee ta tei oto sëmbë mujëë, dee mujëë dee ta tei oto sëmbë manu, dee womi dee ta tei oto womi kuma mujëë, dee mujëë dee ta tei oto mujëë kuma manu u de, dee sëmbë dee ta du dee gaan sen soni dë, nöö na wan u de lö sëmbë dë o dou ka Gadu dë Könu. ¹⁰Söseei tu dee fufuuma, dee langahatima,

dee döongöma, dee sëmbë dee ta waka ta kosi otowan, dee sëmbë dee ta ganjan sëmbë ta njan, na wan u dee lö sëmbë dë o dou tu.

¹¹Nöö sö so fuunu bi dë a fesi tu e. Ma fa u dë aki, di Akaa u Masa Gadu wasi unu ko limbo buta a wan së kaa da Gadu. Un ko dë seei söndö föutu a Gadu wojo fu di Masa Jesosi Keesitu dëdë da unu.

Aki Paulosu ta konda da de u de musu libi ku di sinkii u de faa musu tja nëbai ko da Gadu.

¹²Dee sëmbë o, fa u ko a Masa Jesosi aki, a kandë wan sëmbë o taa: “Ma dë a dee fesiten wëti basu möön e, nöö mi sa du hii soni kumafa mi kë.”

Wë fa i taki dë, sö a dë tuu, ma na hii soni sa tja heepi ko da sëmbë e. Mi sa a' pasi u du hii soni tuu, ma na wan soni musu kisi mi buta nëën basu kuma hën da mi masa.

¹³Dee sëmbë ta du hogi a di së u manu ku mujëë soni, nöö de sai dë ta koti wan nongö ta taki taa: “Njanjan dë u bëë, bëë dë u njanjan.” Wë nöö sö a dë tuu. Gadu mbei bëë fii njan njanjan buta. Ma di bëë dë ku di njanjan tuu, Gadu o kaba ku de wan daka. Ma te woo taki a di së u manu ku mujëë soni, di dë dë oto soni. Biga Masa Gadu an mbei di sinkii fii fii libi ku ën fanafiti a di së u manu ku mujëë e. Ma hën abi di sinkii fii, nöö a mbei ën fii musu dini ën ku ën. ¹⁴Nöö di sinkii fii an o kaba a sösö möönsö. Ma leti kumafa Masa Gadu bi weki Masa Jesosi puu a dëdë ku ën kaakiti, nöö söseei a o weki dee dëdë sinkii fu puu a dëdë tu, ku ën kaakiti.

¹⁵Dee sëmbë o, wan sabi nö taa di sinkii fuu aki, a dë wan pisi u di sinkii u [Masa Jesosi] Keesitu. Wë ee a dë sö, nöö mi sa tei di sinkii u Masa Jesosi aki ta waka ku mötjö nö? Nönö, kwetikweti. ¹⁶Wan sabi taa di sëmbë di ta waka ku mötjö mujëë hën ku ën ko dë wan sinkii nö? Biga di Buku taa: “Te wan womi ku wan mujëë tei deseei kaa, nöö de tu sëmbë dë ko dë wan sinkii.” ¹⁷Ma nöö di sëmbë di nama ku Masa, hën ku ën ko dë di wan na akaa fasi.

¹⁸Söö. Wë dee sëmbë, di un jei sö kaa taa di fanafiti libi a di së u manu ku mujëë an bunu, nöö be un mbei möiti kumafa un sa mbei fu an musu kisi unu e. Biga wë hii dee oto hogi sëmbë ta du kaa, de dë hogi a Gadu wojo tuu, ma di hogi a di së u manu ku mujëë soni ta kisi i seei sinkii a wan hii oto fasi. Biga ku i sinkii i ta du di hogi dë.

¹⁹Dee sëmbë o, wan sabi taa di sinkii fuunu dë wan wosu u di Akaa u Masa Gadu nö? Di Akaa fëen di i si a da unu dë, a unu hati wë a ta libi e. Nöö wan dë basi fuunu seei möön, ²⁰biga Gadu bai unu dii ku di buuu u Masa Jesosi. Fëen mbei hii dee soni un ta du ku dee sinkii fuunu, de musu dë fu Masa Gadu sa feni gafa a de e.

Aki Paulosu ta konda da de unfalibi u manu ku mujëë musu dë.

7 Söö. Wë dee soni dee un bi sikifi da mi, awaa ufö mi o fan a de liba. Nöö mi taki e, ee wan womi dë nöö an kë tei mujëë, nöö antoobi. A bunu. ²Ma fu di wakawaka libi hedi, hën mbei mi o

fan sò taa be hiniwan womi tei wan mujëë fëën seei vö. Söseei hiniwan mujëë musu abi wan manu fëën seei vö.

³Nöo di womi musu du di soni di fiti dëën mujëë. An musu niingëën a ndeti. Söseei di mujëë musu du da di womi tu e. ⁴Biga di mujëë sinkii an dë fëën wanwan möön e, ma a dë fëën manu tu. Söseei di womi sinkii an dë fëën wanwan möön, ma a dë fëën mujëë tu. ⁵Nöo fëën mbei wan musu duumi paatipaati ku unu seei ta niinga unu seei, boiti ee un tuu fiti buka taa woon begi Masa Gadu u wan pisiten. Ma te un kaba u begi kaa, nöo un musu toona ko duumi makandi baka e, be di didibi an musu feni wan baaku faa tja unu go du hogi, fu di wan a' taanga fuun hoi unu seei.

⁶Ma fa mi taki dë seei, an dë taa wan wëti mi buta e, dee sëmbë, ma sò misikuma a sa fiti. ⁷Biga wë mi bi kë fu hii sëmbë musu dë kumafa mi dë aki söndö mujëë. Ma di Masa Gadu ta da hiniwan sëmbë hën apaiti taanga, wan sëmbë dë sò, di otowan dë sò, nöo hën mbei mi taki sò.

⁸Nöo mi taki e, unu dee na tei manu nasö mujëë eti, ku un dee mujëë manu fuunu dëdë, mi taa a bunu fuun fika sò kumafa mi dë söndö mujëë aki. ⁹Ma ee un si taa wan sa tan sò, nöo be un tei manu ku mujëë fuunu. Biga wë a sa möön bunu un tei manu ku mujëë tööu bifö di hangi u manu ku mujëë ko möön unu.

¹⁰Ma un dee sëmbë dee tei manu ku mujëë kaa, nöo mi o da unu wan wëti awaa, nöo di wëti aki Masa

Jesosi seei butëën, taa dee mujëë an musu paati ku dee manu u de möönsö. ¹¹Ma ee de paati, nöo de musu fika a ganda nöömö. De an musu go tei oto womi möön. Ma ee de kë tei manu nöo de musu go mindi ku di awoo manu u de. Söseei a dë da dee womi tu. De an musu tuwë dee mujëë u de möönsö.

¹²Wë nöo awaa ufö mi o taki soni u dee sëmbë a' manu ku mujëë kaa. Fa mi o fan aki, nöo na Masa hën ta taki ën e. Mi seei ta taki ën. Nöo mi taki e, ee wan womi dë biibima nöo di mujëë fëën an ta biibi, ma di mujëë tifihedu faa tan ku di lö womi dë, nöo di womi an musu tuwë di mujëë. ¹³Söseei ee wan mujëë dë biibima ma hën manu an ta biibi, ma di womi dë tifihedu faa sa tan libi ku di mujëë, nöo di mujëë dë an musu tuwë di womi.

¹⁴Un saandi mbei ö? Biga fu di di mujëë dë biibima, nöo Gadu ta luku di lö womi dë a wan apaiti fasi u di mujëë fëën hedi. Söseei tu, fu di di manu fëën dë biibima, nöo Gadu ta luku di mujëë a wan apaiti fasi u di manu fëën hedi. Biga ee an bi dë sò, nöo Gadu an bi o ta luku dee mii u de apaiti tu. Ma te i si Gadu ta luku dee gaan sëmbë apaiti nöo hën da a ta luku dee mii apaiti tu.

¹⁵Ma ee di sëmbë di na ta biibi kë paati ku di biibima faa go fëën, nöo be a go e. Nöo ee sò a waka, nöo antoobi. Di womi ee nasö di mujëë di ta biibi an musu fika kuma a dë taitai a duwengi. Biga wë Gadu bi kai u fuu musu dë fifii ku hii sëmbë. ¹⁶Unfa wan mujëë sa sabi ee a sa mbei di manu fëën ko a biibi, ee an o ko? Söseei unfa wan womi

sa sabi ee a sa mbei di mujëë fëen ko a biibi, ee an o ko? „Be i disëen da Gadu nöö.“

Aki Paulosu taki da de taa be de an suku u tooka di fa de dë.

¹⁷Wë nöö dee sëmbë, fa i si i bi dë di Gadu kai i fii ko nëen, nöö sö i musu dë e. Nöö ka i si Masa buta i, nöö i tan dë e. Sö mi ta fan ku hii sëmbë a dee oto keiki tu.

¹⁸Ee wan womi bi a' di koti u dee Isaëli sëmbë nëen sinkii kaa bifö Masa Gadu kai ën, be an suku faa puu ën. Ee wan womi an bi kisi di maaka u Isaëli dë eti, be an go suku di lö koti naandë buta nëen sinkii e. ¹⁹Biga wë ee i koti, ee ja koti, di soni dë an dë wan wojo soni fa u dë aki möön. Na dee soni dë Gadu ta suku a u. Ma dee wëti u Gadu fuu hoi, nöö de wë da dee gaan soni fa u dë aki.

²⁰Fëen mbei hiniwan sëmbë musu dë fa a bi dë a di ten di Gadu bi kai ën. ²¹Ee wan sëmbë i bi dë saafu di Gadu kai i, nöö na be di soni hati i te i hopo ta suku fii kumutu nëen. Ma an dë taa ee i ko feni pasi fii kumutu nöö ja musu kumutu e. I sa kumutu fii ku piizii. „Ma ee i tan dë tu an hogi.“ ²²Biga wë wan saafuma di Gadu kai u ko nëen nöö a kumutu a saafu, a ko fii kaa. Söseei ee wan sëmbë an bi dë saafu nöö Gadu kai ën ko nëen, nöö a ko dë saafu e, u „Jesosi,“ Keesitu, ²³fu di a bai unu dii „ku ën buuu.“ Fëen mbei wan musu buta unu seei da libisëmbë ta masa unu, tee un disa u piki Gadu buka ko ta piki libisëmbë buka a di soni u ta taki aki.

²⁴Nöö da sö a dë e, dee sëmbë. Leti fa i si i bi dë di ten Gadu kai i, nöö sö i musu dë ta dini ën.

Aki Paulosu ta fan ku dee sëmbë an tei manu ku mujëë eti, ku dee mujëë manu u de dëdë.

²⁵Wë nöö un dee mujëë mii dee an tei manu eti, ku dee womi mii an tei mujëë eti, nöö Masa an da mi buka a unu e. Ma kumafa a heepi mi tjika aki fu di a' tjalihati u mi, nöö misikuma mi dë wan sëmbë un sa futoou te un sa tei lai a mi. ²⁶Wë nöö fëen mbei mi taki da unu taa misikuma a möön bunu fuun dë söndö manu söndö mujëë fu di fuka libiten di u dë aki hedi. ²⁷Ma nöö ee wan womi a' mujëë, nasö wan mujëë a' manu kaa, nöö de an musu paati. Ma ee wan womi an abi seei, nöö be an suku möönsö.

²⁸Ma nöö töku fa mi taki dë seei, ee i ko abi mujëë nöö na hogi i du e. Söseei ee wan mujëë mii ko a' manu, nöö na hogi a du tu. Ma dee womi a' mujëë ku dee mujëë abi manu, de abi sömëni fuka u de tjai a di ten u dë aki, nöö hën mbei mi bi kë heepi un otowan a di pisi dë.

²⁹Wë di soni mi kë taki, dee sëmbë, hën da di ten u dë aki a ko zuntu poi fu di goonliba kaba. Fëen mbei ja musu kai dee soni u di goonliba aki gaan soni te poi e. Biga ee wan womi abi mujëë, nöö na di mujëë dë wanwan nöö a musu ta mëni. ³⁰Söseei ee wan sëmbë abi fuka nëen hati te a ta këë, an musu ta kai di soni dë gaan soni te poi. Ee wan sëmbë ta wai ta piizii, nöö na di dë wanwan nöö a musu ta mëni.

Söseei tu ee wan sëmbë ta bai wan soni, nöö a musu sabi taa an o abi di soni dë fu nöömö. ³¹Ee wan sëmbë i ta wooko ku dee soni u di goonliba aki, nöö ja musu da de pasi u de tai i, biga abiti möön nöö di goonliba aki o kaba e!

³²Ma nöö fa mi taki da unu dë, dee sëmbë, fu di ma kē un dë ku fuka a unu hati, hën mbei mi taki sö e. Di womi di na abi mujëë nöö hën ta a' bookohedi a dee soni u Masa wanwan, faa sa libi kumafa Masa kē. ³³Ma dee womi dee abi mujëë, de a' bookohedi u dee soni u di goonliba aki, fu de sa libi kumafa de mujëë kē. ³⁴Sö i ta si taa di bookohedi dë a tu sē.

Söseei tu, dee mujëë dee abi manu ta a' bookohedi u dee soni u di goonliba aki, fu de sa libi kumafa de manu kē. Ma wan mujëë di na a' manu, a ta a' bookohedi u dee soni u Masa nöö, fa a sa ko libi ku ën sinkii ku ën akaa tuu apaiti da Masa Gadu.

³⁵Nöö fa mi taki aki, mi taki ën sö fu di mi si taa a sa heepi unu. Ma an dë taa tai mi kē tai unu e. Ma mi ta fan nöö kumafa mi si a fiti, be na wan soni musu ta hai unu baka fu wan sa dini Masa ku hii unu hati.

³⁶Nöö ee wan womi bi ta kiija wan mujëë, nöö te di mujëë ko bigi tjika nöö hën di womi ko fii taa ee an tei di mujëë fëen mujëë nöö an libi bunu ku ën, nöö antoobi. Be a tei ën fëen mujëë. An wogi. ³⁷Ma

ee di womi abi di fii nëen hati taa a taanga tjika faa sa hoi ën seei söndö mujëë, nöö a ta pakisei nëen hati taa an o tei di mujëë dë möön, nöö di dë bunu tu. ³⁸Nöö a dë sö taki taa di sëmbë di tei, a du bunu, ma nöö di sëmbë di an tei, hën du möön bunu.

³⁹Ma nöö haika, te wan mujëë dë ku manu, nöö a dë a wëti basu taa an sa tei oto womi solanga di fosu manu fëen dë ku libi. Te di manu fëen dëdë kaa bifö a abi pasi fu tei oto manu. Ma di womi a o tei dë, a musu dë wan biibima tu. ⁴⁰Ma u mi aki, nöö mi pakisei taa di mujëë sa dë möön bunu ee a fika söndö manu, nöö mi ta si taa di Akaa u Masa Gadu dë ku mi a dee soni mi ta taki aki.

Aki Paulosu ta taki u dee njanjan sëmbë ta tuwë da dee gadu u de.

8 Söö. Wë nöö wë da u ko a soni u dee gwamba dee sëmbë ta tja go tuwë da dee gadu u de.^b Nöö un ta taki taa u tuu sabi soni u de kaa, taa dee pindigadu na soni u fëëë, u sa njan di njanjan de ta tuwë da de. Awa, sö a dë tuu. Ma sabi ku sabi na di wan e. Biga i sa mbei taa i sabi soni tjika te i ko a' gaan fasi, ma lobi hën da di gaan soni biga hën ta tja heepi ko da sëmbë. ²Nöö ee wan sëmbë i mbei taa i sabi soni kaa, nöö hën da ja sabi soni kumafa a dë eti e. ³Ma ee wan sëmbë i lobi Gadu, nöö di sëmbë dë Gadu ta sabi taa i dëen sëmbë.

b 8:1 Aki Paulosu ta taki soni u dee njanjan dee sëmbë ta tuwë da dee pindigadu u de. Di guwenti u de bi dë taa te di njanjan u di pindigadu fika hafu, nöö de ta tjëen go sei a wojowojo. Nöö hën Paulosu fan ku dee biibima fa u de musu du ku di njanjan dë, ee de sa njan mën, ee de an musu njan mën.

⁴Wê nöö ee fuu taki u dee soni de ta tuwê da dee gadu, wê u sabi taa dee lö gadu dë an dë wan wojo soni. Biga oto gadu an dë möön leki di wan kodo Gadu tö. ⁵Aluwasi soni dë a goonliba aki te dou a liba ala tuu te a hia di de ta kai gadu ta begi, ⁶ma töku u sabi taa wan kodo Gadu nöö dë. Hën da u Tata, nöö nëën hii soni kumutu ko. Fëën nöö u dë. Sösei wan kodo Masa tö nöö dë tu. Hën da Masa Jesosi Keesitu. Hën mbei hii soni u mundu, nöö hënseei ta da u libi.

⁷Ma töku fa i jei dë seei, ma na hii u dee biibima tuu sabi bunu eti taa dee oto gadu an dë gadu e. Biga te tide eti biibima sai dë di bi guwenti oto gadu te de ta si de kuma tuutuu gadu eti. Te de go bai gwamba soni tja ko sindo u de njan, nöö de ta panta kuma kandë a bi dë wan soni de tuwê da dee gadu. Nöö de ta fëëë taa fa de ta njan mëën dë, nöö Masa Gadu o tei de u hogi.

⁸De ta mëni sô tuu, ma na sô. Biga njanjan soni an ta puu u a Gadu e, nöö söseei an sa tja u ko nëën tu.

⁹Ma nöö un mëni unu seepi, un dee sëmbë dee kumutu a dee oto gadu basu kaa. Fa un sabi tjika dë taa dee oto gadu an dë tuutuu gadu, ma wan musu tei di sabi dë buta kuma wan sitonu a pasi da dee sëmbë dee ta fëëë, u de naki futu kai.

¹⁰Biga wê i sabi fa a o dë nöö? Fu di i sabi bunu kaa taa dee gadu an dë tuutuu gadu, nöö joo go sindo ta njan ku dee sëmbë dee ta njan a di gaduwosu u de. Wê nöö te wan pisi, nöö di otowan fii di i si bi dë

fëëëfëëë dë o ko si i ta njan, nöö hën seepi o tei hati go njan tu, ma ku di gaan fëëë i si u bi taki dë.

¹¹Wê nöö di sabi fii i sabi dë, nëën tja di otowan fii go kaba a sösö nöö? Hii fa „Jesosi„ Keesitu bi dëdë dëën tu, ma i ta du hogihogi ku ën sô. „Biga i mbei a du wan soni di hënseei si taa an bunu.“ ¹²Nöö te un buta wan otowan fii faa du soni di ta fon mëën a hati taa an du bunu, nöö hogi i du ku „Masa Jesosi„ Keesitu seei e.

¹³Nöö fëën mbei fa mi dë aki, ee mi sabi taa ee mi njan wan soni nöö a o mbei di otowan u mi kai, nöö ma o njan di soni dë a mundu möön e. Na seei.

Aki Paulosu ta konda kumafa a ta puu dee leti fëën buta a wan sê u di Buka u Masa Jesosi hedi.

9 Wê fa mi ta fan ku unu aki, dee sëmbë, nöö miseei wê, ma bi ko fii kumutu a dee tjina naandë basu nöö? Ma dë wan u dee tjabukama u Masa Jesosi de ta kai apösutu nöö? Aai, mi dë wan u de e. Biga mi si Jesosi Keesitu u Masa ku miseei wojo. Nöö fa un ko a di biibi aki, na di wooko mi ta wooko da Masa Jesosi mbei un ko sô nöö? ²Ee oto sëmbë an kë luku mi kuma wan tjabukama seei, ma unu musu luku mi sô. Biga fa i si un ko ta biibi dë, nöö hën ta lei limbolimbo taa mi da wan tjabukama u Masa Jesosi. ³Nöö fëën mbei te dee sëmbë ta sösö mi a kamiankamian, nöö mi ta konda soni fuunu da de, be de sabi taa sô mi sa du di wooko u Gadu tjika.

⁴Wê nöö di a dë sô kaa, nöö mi ku Banabasi, wa a' pasi fuu ta njan

ta bebe ku unu nö? ⁵Söseei kumafa Petuisi ku dee oto Tjabukama ku dee baaa u Masa Jesosi ta waka ta lontu ku dee mujëe u de nango a sëmbë de ta sölugu de, nöö u wë? Wa a' leti fu toou ku wan mujëe di dë a di biibi fuu ku ën ta waka ta lontu tu nö? ⁶Mi ku Banabasi wanwan nöö musu ta wooko möni ufö u sa feni soni fuu njan nö?

⁷Nöö ee wan sodati ta wooko, nöö aan leti u de pakëen nö? Söseei tu, ee wan sëmbë paandi wan fuuta fëen, nöö aan leti faa njan di njanjan fëen nö? Ee wan sëmbë ta kiija mbeti, nöö aan leti faa feni wan njan nëen nö?

⁸Nöö fa mi fan dë, libisëmbë soni nöö mi taki ö? Naa söseei u ta lesi a Gadu Buku tu nö, ⁹ka Mosesi sikifi dee wëti dee Gadu dëen. A taa:

Di kau di ta bia di mbii,
ja musu tai di buka fëen fu an
musu njan dë.

„Biga ka i ta wooko nöö naandë
joo njan.“

Wë fa Gadu fan dë, kau soni nöö a ta mëni nö? ¹⁰An taki soni fuu tu nö? Aai, a taki soni fuu tu e. Nöö dee sëmbë ta wooko goon ku dee sëmbë ta puu njanjan wë? Fa de ta wooko dë, na de tuu o feni njan naandë nö?

¹¹Wë nöö fa u bi konda dee soni u Masa Gadu da unu dë, nöö a sa hebi da unu poi ee u suku goonliba gudu a unu nö, dee sëmbë? ¹²Biga ee oto sëmbë abi di lö leti dë a unu, nöö u wë? Misikuma u musu abi leti möön de.

Ma nöö hii di leti fuu dë u buta a wan së ta tja pena fu soni an musu toobi sëmbë te de an sa piki di Buka u „Jesosi,“ Keesitu u ta tja aki.

¹³Ma töku fa u taki aki seei, dee sëmbë, ma un sabi taa dee sëmbë dee ta wooko a di Wosu u Masa Gadu, de ta feni hafu u dee soni sëmbë ta tja ko da Gadu naandë. Nöö dee begima dee ta tjuma mbeti da Gadu naandë, nöö deseei ta tei hafu, na sö nö?

¹⁴Nöö söseei Masa bi taki tu taa dee sëmbë dee ta konda di buka fëen, nöö de musu ta feni soni u libi a goonliba aki a dee sëmbë dee de ta konda di Buka da.

¹⁵Ma hii dee leti fuu dë tuu mi buta a wan së. Nöö fa mi ta sikifi dee soni aki da unu seei, nöö na paima wë mi ta suku a unu e. Biga fa mi ta wooko da unu söndö paka aki, a dë wan soni mi ta njan buka da o. Nöö ma kë poi ën. Ee de o kii mi fëen hedi seei, ma ma o hakisi paima fëen möönsö.

¹⁶Ma nöö dee sëmbë, fa mi ta konda di Buka aki, na u di dë hedi mbei mi ta njan buka e. Biga musu mi musu u kondëen da sëmbë. Nöö helu u mi tu ee ma kondëen. ¹⁷Ee mi bi buta miseei u mi kondëen, nöö mi bi a' leti u suku paima. Ma ee fuka mi ta puu da miseei te mi kondëen, nöö an dë taa wan apaiti soni mi du e. Biga di soni Gadu fitouu mi u mi du dëen, hën nöö mi ta du kaa. Nöö aambi wan apaiti paima.

¹⁸Wë di a dë sö kaa, nöö un sooti wini seei mi o feni? Wë di wini di mi ta feni nëen, nöö hën da te mi konda di buka u Keesitu söndö tei paima a sëmbë kumafa dee oto tjabukama ta tei. Nöö a kai ku mi, a bunu da mi kaa. Mi a' piizii ku ën. „Biga mi du pasa möön fa Gadu bi

manda mi. Nöo hën da paima u mi kaa, nöo hën mbei ma ta tei paima kumafa di leti u mi dë.

¹⁹Dee sëmbë o, fa mi dë aki ma dë a sëmbë basu e, ma mi dë u mi seepi. Ma nöo mi ta buta dee leti u mi a wan së ta saka mi seepi a sëmbë basu kuma wan saafu. Nöo di soni mbei mi ta du sö, u mi wini hia sëmbë kumafa mi sa wini tja ko da Masa Jesosi.

²⁰Fëen mbei te mi dë ku dee Dju sëmbë kuma miseei, nöo mi ta libi kuma Dju sëmbë, u mi sa wini de hedi. Fa de dë a dee fesiten wëti basu eti, mi ta hoi miseei kuma mi dë a dee wëti dë basu tu u mi sa wini de hedi, hii fa mi sabi taa ma dë a dee wëti dë basu möön. ²¹Te mi dë a dee sëmbë dendu dee na abi Isaëli wëti, nöo mi ta hoi mi seepi kuma ma dë a dee wëti dë tu, u mi sa wini de hedi. (Ma fa mi fan dë seei, ma an dë taa ma ta hoi Masa Gadu wëti e, biga mi ta hoi Jesosi Keesitu wëti.) Sö mi ta libi e, dee sëmbë.

²²Sösei tu, te mi dë ku dee biibima dee ta dë pantapanta fu di de an sabi soni u Masa Gadu tjika, nöo ma ta mbei taa mi sabi hii soni kaa. Ma mi ta hoi mi seepi kuma mi dë pantapanta tu, fu mi sa feni pasi heepi de. Sö mi ko sabi u libi ku hii sootu pei sëmbë u mi sa wini de. Mi ta biinga a hii pei fasi u mi sa puu de a didibi faja tja ko da Masa Jesosi. ²³Dati wan taki mi ta libi sö u di buka u Masa Jesosi sa wini hia sëmbë. Nöo mi seepi tu ta feni dee bunu Gadu ta da dee sëmbë fëen.

²⁴Nöo un haika möön e. Te sëmbë ta fia ta kule makandi, hii de tuu

ta kule u de wini wan paima, na sö nö? Ma na de tuu o wini e, biga na de tuu ta kule a di fasi kumafa a dë fanöudu.

Wë nöo di kule u dee sëmbë u ta taki aki, nöo hën wë da di libi fuu e. Nöo fa i si de ta biinga ta kule fu de musu feni wan paima dë, nöo sö u seei musu biinga tu ta libi a di fasi fuu feni paima a Gadu.

²⁵Fa dee oto sëmbë ta kule dë, nöo de ta mbei taanga möiti u sinkii u de musu lusu tjika fu de sa kule taanga u de wini di paima. Nöo de ta du ën u de feni wan uwii kaapusa a de hedi faa lei taa de da winima. Ma di kaapusa dë an dë wan soni di o dë u nöömö e, dee sëmbë. Ma di soni uu ta suku u wini aki, hën a o dë u nöömö. An o kaba möönsö.

²⁶Nöo fëen mbei mi ta biinga, ma na kuma wan sëmbë nango a kamian ma an sabi naasë a nango. Na kuma wan sëmbë di ta hiti böö nango a sösö kamian tu. Nönö e. ²⁷Ma mi ta duwengi miseei a hii fasi u mi ta dë a tatai liba nöömö, fu te di juu kisi an musu dë taa hii fa mi tja oto sëmbë ko a Masa, ma libi u mi an bi bunu tjika u mi sa feni paima a Gadu.

Aki Paulosu ta wasiköi dee sëmbë kumafa soni bi pasa a fesiten.

10 Dee sëmbë, un boo toona mëni dee fesiten sëmbë fuu u Isaëli. Hii de tuu bi ta waka a di wöluku u Gadu baka faa ta tjubi de ta tii. De tuu bi pasa di gaan ze ka Gadu bi paati di wata da de. ²Nöo fu di dee sëmbë waka a di wöluku baka pasa di ze, nöo hën mbei tu u sa taki

taa de dopu ko dë bakama u Mosesi. ³Hii de tuu bi ta njan di njanjan u Gadu di a bi ta tuwë da de a wan foombo fasi. ⁴Hii de tuu bi ta bebe di wata di Gadu mbei kumutu a di sitonu dendu a wan foombo fasi. Di Sitonu dë, nöö „Masa Jesosi„ Keesitu seei wë a kë taki e, dee sëmbë. Hën bi da de di wata dë, nöö hën bi ta dë ku de nöömö ta tja de a di pasi.

⁵Ma nöö tökusee fa i jei dë, di möön gaan së u dee sëmbë Gadu an bi lobi di fa de bi ta libi e. Fëen mbei de bi dëdë fika a peipei kamian a di sabana naandë. „De an dou a di bumbuu köndë di Gadu bi paamusi de möönsö.“

⁶Ma nöö dee soni i si dë, u musu tei de kuma wan wasiköi fu wa musu hangi fuu go du hogi kumafa dee fesiten sëmbë dë bi du. ⁷Wa musu waka a oto gadu baka kumafa so u de bi waka a oto gadu baka. Biga a dë a Gadu Buku taa:

Dee sëmbë bi sindo njan bebe te de kaba,
hën de hopo baja „da di pindigadu.“

⁸Söseee wa musu du fanafiti soni a di së u manu ku mujëë kumafa dee sëmbë bi du gaan sen soni a di fasi dë tefa Gadu kii tuwenti-a-dii dusu u de a wan kodo daka. ⁹Wa musu duwengi Masa ku di hogi du fuu kumafa so u dee sëmbë bi duwengi ën tefa a manda dee sindeki ko njan sëmëni u de kii. ¹⁰Söseee wa musu guunjan tu, kumafa so u de bi ta guunjan tefa Gadu manda di basia fëen di ta kii sëmbë go kii sëmëni u de.

¹¹Nöö fa i si hii dee soni pasa dë, de pasa kuma wan wasiköi da u

dee sëmbë dee ta libi a di kaba ten u di goonliba di u dë aki. ¹²Nöö di sëmbë di ta mëni taa a taanpu gingin, nöö a musu luku bunu be an kai e. Biga i sa kai.

¹³Ma nöö dee soni dee ta pooba i hiniwan daka dë, na tooka soni de dë e, dee sëmbë. De seei ta pooba otowan tu. Ma Gadu dë u futoou, nöö an o disa i u di soni musu wini i. A o mbei wan baaku da i nöömö fii pasa be ja kai.

Aki Paulosu ta bai dee sëmbë a dee oto gadu soni eti.

¹⁴Wë nöö un dee lobi mati u mi dë, mi taki e, wan musu nama seei ku dee soni de ta kai gadu e. ¹⁵Mi ta fan ku unu leti kuma sëmbë di abi fusutan kaa, taa be unu seei pakisei dee soni dee mi ta taki aki, ee de an dë sö tuu. ¹⁶„Nöö mi taki möön e, taa wan musu nama seei ku dee pindigadu soni. Biga un ta nama ku Masa Jesosi kaa.“

Un luku e, dee sëmbë. Di win di u ta bebe ta da Gadu tangi aki, na ku ën hii u tuu ta nama makandi a di dëdë „Masa Jesosi„ Keesitu dëdë tuwëen buuu da u nö? Söseee di bëë di u ta booko ta njan makandi aki, nöö ku ën u tuu ta nama a di dëdë „Jesosi„ Keesitu dëdë booko hën sinkii da u. ¹⁷Biga aluwasi fa u dë te a hia seei, töku di wan kodo bëë dë u tuu ta njan makandi. Nöö hën da u tuu ko di wan sëmbë, ¹⁸leti kumafa dee Isaëli sëmbë ta ko wan te de ta tja soni go tuwë da Masa Gadu. Biga hii dee sëmbë dee ta njan dee soni dë, de tuu nama makandi a di begi dë dendu, hën mbei de ko di wan.

¹⁹Wê fa un jei di fan u mi aki, andi mi kê taki da unu? Dee pindigadu, de dë tuutuu gadu nö? Dee njanjan de ta tuwë da de dë, apaiti soni de dë nö? Nönö e! ²⁰Dee lö gadu dë an dë wan wojo soni. Ma fa de ta tja soni go tuwë da de dë, nöö dee didibi seei de ta tja de go tuwë da. Na Masa Gadu de ta tja de go da. Nöö ma kê fuun musu nama ku dee didibi e. ²¹Wan sa bebe a di kan u Masa taa un nama ku ën te un kaba, nöö un toona go bebe a di kan u dee didibi taa un nama ku de. Söseei wan sa go sindo njan a Masa tafa taa un nama ku ën te un kaba, nöö un toona go sindo njan a dee didibi tafa taa unu ku de nama. ²²Un kê duwengi Masa faa djalusu nö? Wê nöö fa a o djalusu dë, un tjika u tjëen nö?

Aki Paulosu ta taki da de taa Gadu musu kisi gafa a hii soni de ta du.

²³Söö. Wê mi o toona taki di soni aki wan pasi möön taa so sëmbë ta taki taa: “Hii soni mi a’ pasi u du „ee an booko Gadu wëti,„” Ma nöö mi o toona piki di sëmbë dë taa: “Wê sö a dë tuu, ma na hii soni ta tja heepi ko e.” Hii soni mi a’ pasi u du tuu, ma na hii soni ta heepi otowan u de ko a fesi a di libi u Masa Gadu. ²⁴Nöö hën mbei na wan sëmbë musu ta du wan soni di bunu dëen seei nöö a kaba e, ma i musu ta mëni andi dë bunu da di otowan fii tu.

²⁵Nöö te un go a wojowojo nöö ee un bai di gwamba de ta sei ala tja go, nöö un njan mën nöö. Ma wan musu hakisi ee unsë a kumutu fu ja musu ta pakisei taa i njan wan soni di ja bi musu njan. ²⁶Biga

Hii di goonliba aki ku dee soni dë nëen tuu dë u Masa. Sö Gadu Buku taki e.

²⁷Nöö söseei tu ee wan sëmbë di an ta biibi kai i fii ko njan nëen wosu, nöö ee i kê go nöö be i go. Nöö di soni a da i fii njan, nöö i musu njan mën nöö. Ma ja musu go sai dë ta hakisi unsë di soni i ta njan dë kumutu, fu ja musu ta pakisei taa sonte i njan wan soni di ja bi musu njan.

^{28,29}Ma ee wan sëmbë ko taki da i taa di njanjan naandë de bi tuwë da oto gadu, nöö ja musu njan mën möön e, fu di sëmbë di fan ku i naandë hedi. Na fu di fii seei pakisei hedi taa i njan wan soni ja bi musu njan, ma u di oto sëmbë ala hedi. „Biga a o mëni taa i ta booko wëti u Gadu,„

Ma nöö i sa hakisi i seei taa: “Wê andi mbei di sëmbë di ta dë fëëëfëëë ku dee soni dë musu ko buta wëti da mi? ³⁰Biga ee mi ta da Masa Gadu tangi a dee soni dee mi ta njan aki, nöö faandi mbei sëmbë musu sai dë ta kuutu mi taa mi ta du hogi?”

³¹„Wê i kê sabi faandi mbei nö? Wê nöö haika e,„ Ee woon njan wan soni, ee woon bebe wan soni, nasö hiniwan soni woon du kaa, nöö i musu du ën fu Masa Gadu musu feni gafa a i. ³²Nöö hën mbei wan musu buta wan soni kuma wan sionu a pasi da sëmbë fu de naki futu kai e, na Isaëli sëmbë, na dee oto köndë sëmbë dee na ta biibi a Masa Gadu, na dee sëmbë dee ta biibi nëen seei tu. ³³A hii fasi un musu suku u libi faa sa kai ku hii sëmbë, leti kumafa miseei ta libi

aki. Biga ma ta suku bunu u mi seepi nöö a kaba e. Ma mi ta suku bunu u dee otowan, u mi sa feni de puu a di didibi faja.

11 Nöö un musu ta djeesi mi e, dee sëmbë, leti kumafa mi ta djeesi „Masa Jesosi„ Keesitu.

Aki Paulosu ta konda da de kumafa de musu libi a di keiki.

²Wë nöö, dee sëmbë, fa un ta mëni mi hiniwan juu „ta manda biifi ta hakisi mi soni u di fa un musu libi„, nöö mi ta gafa unu u di soni dë e. Nöö mi ta gafa unu tu, fu di un ta hoi dee lei mi bi kisi a Masa Jesosi toona lei unu. ³Ma nöö mi kë fuun sabi wan tu soni möön eti.

Nöö mi taki e, Masa Gadu hën da di hedima u Masa Jesosi Keesitu, nöö Masa Jesosi hën da di hedima u wan womi, nöö di womi hën da di hedima fëen mujëë. ⁴Nöö ee wan womi ta begi Gadu a lanti dendu, ee nasö a ta da wan buka di Gadu dëen, nöö ee a dë tapatapa hedi nöö a ta da di hedima fëen sen. ⁵Ma ee wan mujëë ta begi Gadu a lanti dendu nasö a ta da wan buka di Gadu dëen, nöö ee an tapa hedi nöö a ta da di hedima fëen sen. Biga di soni dë, a hogi leti kuma wan mötjö mujëë de puumëen hedi maakëen fu lanti musu sabi taa sö wan mujëë a dë. ⁶Nöö ee wan mujëë an kë tapëen hedi nöö be a koti ën uwii. Ma ee sen o kisi ën faa musu dë ku sati uwii, ee nasö ku puumapuuma hedi, nöö be a tapëen hedi.

⁷Ma wan womi an musu tapëen hedi e, biga Gadu mbei womi kumafa hën seei dë. A mbei ën faa tja gafa ko dëen. Ma a mbei mujëë

faa tja gafa ko da di manu fëen.

⁸Biga di fosu womi an bi kumutu a mujëë, ma di fosu mujëë bi kumutu a womi. ⁹Nöö Gadu an bi mbei di fosu womi faa musu dë wan heepi da di mujëë e, ma a mbei di fosu mujëë faa dë wan heepi da di womi. ¹⁰Nöö fëen mbei wan mujëë musu tapëen hedi kuma wan maaka taa a ta sakëen seei nëen manu basu, fu dee basia u Masa Gadu Köndë musu si sö tu.

¹¹Ma nöö fa u ta biibi a Masa Jesosi aki, nöö Gadu buta taa womi ku mujëë sëmbë tuu dë fanöudu. Womi an sa libi söndö mujëë, nöö mujëë an sa libi söndö womi tu.

¹²Biga leti kumafa mujëë kumutu a womi sëmbë a fesi ma nöö fa u dë aki womi ko ta kumutu a mujëë, ma de tuu ta kumutu a Gadu.

¹³Nöö unu seei sa kuutu a di soni aki liba luku ee un si taa a fiti fu wan mujëë musu begi Gadu söndö faa tapa hedi. ¹⁴Biga wë di fa libisëmbë mbei seei ta lei u taa ee wan womi abi langa uwii nöö an ta fiti ën, ¹⁵ma ee wan mujëë abi langa uwii nöö a dë wan gafa dëen. Biga di langa uwii dë, a dë wan soni di ta tapëen hedi kuma wan bisi fëen.

¹⁶Ma ee wan sëmbë kë fia a dee soni aki, nöö be a luku a dee keiki u Gadu tuu. Wa abi wan oto guwenti möön leki fa mi taki aki.

Aki Paulosu ta bai de a di fa de ta njan di bëëë ta bebe di win u Masa.

Mat. 26:26-29; Maik. 14:22-

25; Luk. 22:14-20

¹⁷Nöö mi kë taki wan oto soni da unu e, dee sëmbë, nöö a di soni aki

nöö ma sa gafa unu seei. Hën da di fa un ta ko makandi, ka faa tja heepi ko da unu nöö poi a ta poi unu.

¹⁸A di fosu kamian, nöö mi jei taa fa un dee biibima ta ko makandi dë nöö un ta dë paatipaati. Wë nöö mi sa biibi hafu fëen tu. ¹⁹Nöö an bunu. Ma seei so juu a dë fanöudu fu paati musu ko, fuu si ambë a' leti a Gadu.

²⁰Wë nöö kumafa i si un ta ko makandi taa woon ta njan di bëë ta bebe di win u da Masa tangi u di dëdë fëen, nöö mi kë un sabi taa na di soni dë un ta du dë möön e. ²¹Biga di fasi un ta ko ta njan dë, nöö an bunu seei. Biga hiniwan sëmbë ta njan hënseei njanjan apaiti te bëë fëen fuu. An ta mëni dee pootima möönsö. Te de ko dou, hangi ta kii de, soni an dë u de njan. Sösesee so sëmbë ta bebe di win fëen tee de dööngö, de an ta mëni u de paati da dee otowan möönsö.

²²Unfa wë baa? Wan a' wosu ka un bi sa njan bebe nö, naa dee biibima u Masa Gadu un ko u ko wisiwasi? Dee pootima un ko u ko da sen nö? Wan ta si de u soni nö? Andi seei mi sa taki u di soni aki baa? Mi sa gafa unu nö? Kwetikweti.

Aki Paulosu ta lei de fa de musu njan di bëë bebe di win u Masa.

Mat. 26:26-29; Maik. 14:22-

25; Luk. 22:14-20

²³Haika e, dee sëmbë. A Masa Jesosi seei wë mi feni di lei aki e. Nöö mi bi lei unu ën kaa tu, fa un musu ta njan di bëë ku fa un musu ta bebe di diingi fuun mëmbë Masa Jesosi.

Mi taki da unu taa di wan seei ndeti di de könku ën dë, nëen a tei di bëë, ²⁴hën a da Masa Gadu tangi te a kaba, hën a booko ën paati da de te lontu ko kai. Hën a taki da de taa: “Di bëë i si aki, hën da di sinkii u mi di o dëdë fuunu hedi. Nöö kumafa i si u ta njan mën aki, nöö sö un musu ta njan mën nöömö, fuun ta mëni di dëdë di mi dëdë da unu.”

²⁵Sösesee di de njan tefa de kaba, nöö hën wë a tei di kan, hën a taki da de taa: “Di diingi i ta si a di kan aki, nöö hën da di buuu u mi e. Ku ën mi o sitampu di njunjun buka di Masa Gadu mbei ku unu, fu di mi o dëdë tuwë di buuu u mi a goon fuunu hedi.”

²⁶Nöö hiniwanten te woon njan di bëë bebe di diingi a di lö fasi aki, nöö ku ën un ta mëni fa Masa Jesosi dëdë da u. Nöö un musu ta du ën sö fu te a toona ko baka.

²⁷Fëen hedi, ee wan sëmbë o njan di bëë aki, ee nasö joo bebe di diingi a di kan u Masa a wan fasi di an fiti, nöö hën da i ta sösö di sinkii u Masa Jesosi di bi dëdë fuu hedi, ku di buuu fëen di a tuwë paka da u. Nöö gaan wogi i du dë e. ²⁸Ma hiniwan sëmbë di o njan di bëë aki bebe di diingi a di kan, a musu weg i ën seei luku bifö a njan e, be an abi föutu nëen libi. ²⁹Biga wë ee wan sëmbë i ko ta njan ta bebe a wan fasi di an fiti, nöö hën da i ta hai wan sitaafu tja ko a i seei, fu di ja lesipeki di sinkii u Masa Jesosi di bi dëdë da i. ³⁰Nöö fëen mbei sömëni sëmbë dë a unu dendu dë aan kaakiti, otowan ta dë sikisiki. So sëmbë lasi libi seei kaa.

³¹Ma ee u seepi ta kuutu ku u hati ta seeka a fesi, nöö Gadu an o kuutu u da sitaafu möön. ³²Ma te a ta kuutu u ta da u sitaafu, nöö seeka a ta seeka u e, fu wa musu go kaba a sösö ku dee sëmbë dee an bi ta waka a Gadu baka.

³³Wë nöö da sö e, dee sëmbë. Te un ko makandi u njan di njan aki sö, nöö un musu tan ta luku be un tuu ko makandi ufö un njan. ³⁴Ma ee hangi ta kii wan sëmbë, nöö be a njan nëën wosu bifö a ko e, fu te un ko u ko njan makandi nöö wan o njan a wan fasi fa a tja sitaafu ko da unu.

Nöö a di së u dee oto soni, te mi ko ufö mi o buta unu a pasi a de e.

**Aki Paulosu ta taki soni
u dee köni dee di Akaa u
Gadu ta paati da sëmbë.**

12 Wë nöö dee sëmbë fuu dë, fu dee peipei köni Masa Gadu ta manda di Akaa fëen faa paati da dee sëmbë fëen, nöö ma kë fuun dë a dungu a dee soni dë e. ²Biga wë unu seepi sabi taa a fesi nöö un bi ta dini dee pindigadu ta waka a de baka. Ma dee lö gadu dë, ganjanganjan soni de dë e. De a' buka ma de an sa fan ku sëmbë, nöö wan bi sa ko sabi soni u Gadu möönsö a de. ³Ma nöö mi kë fuun ko fusutan soni fëen awaa.

Nöö un haika. Mi taki e, ee wan sëmbë ta taki soni ta kosi Masa Jesosi, nöö i musu sabi taa di sëmbë dë di Akaa u Masa Gadu an dë nëën liba e. Nöö na wan sëmbë sa piki ku hii ën hati taa Masa Jesosi hën da di Masa u mundu, ee na di Akaa u Masa Gadu ta wooko nëën liba.

⁴Nöö fa u ta abi dee peipei köni aki seei, ma töku di wan Akaa nöö ta paati de da u. ⁵Söseer fa Gadu ta da dee sëmbë fëen wooko, nöö dee wooko dë peipei, ma töku di wan Masa nöö u tuu ta dini. ⁶Nöö söseei tu di kaakiti u Gadu ta wooko a peipei fasi a sëmbë liba, ma di wan kodo Gadu nöö ta wooko a de tuu.

⁷Ma nöö hiniwan sëmbë di abi di Akaa u Masa Gadu o abi hën apaiti köni, faa musu sa heepi dee otowan fëen ku ën. ⁸So sëmbë di Akaa ta da wan apaiti fusutan faa sa da sëmbë lai. Wan otowan a ta da köni faa sa sabi dee tjubitjubi soni u Gadu, faa sa konda de da sëmbë. Ma hii u di dë, di wan Akaa nöö ta wooko dee wooko aki sö e. ⁹Nöö wan otowan, di wan seei Akaa ta dëen taanga biibi möön dee otowan fu Gadu sa du gaan soni da de. Di otowan, di wan seei Akaa ta buta i fii sa kula sikima ku di kaakiti u Gadu. ¹⁰Wan otowan, di Akaa ta dëen kaakiti faa sa du foombofoombo soni. Wan otowan, Gadu ta dëen di köni faa kisi buka nëën taki da otowan. Wan otowan, Gadu ta da köni faa sa wegi soni luku ee a Gadu a kumutu nasö a didibi. Di otowan a ta da faa sa taki a oto töngö di an bi jei wan daka. Di otowan a ta da faa sa kisi di fan u di sëmbë dë puu da oto sëmbë. ¹¹Ma hii dee peipei köni dë, di wan kodo Akaa u Gadu dë tö nöö ta wooko a de tuu. Hën ta paati de da hiniwan sëmbë fëen kumafa hën seepi kë.

**Aki Paulosu ta konda da de taa
dee sëmbë u Gadu dë peipei, ma
hiniwan abi ën wooko faa du.**

¹²Biga wë leti kumafa sëmbë sinkii mbei aki, a paati a sömëni

pisi, ma tōku di wan sinkii nōō a dē. Aluwasi fa dee kamiankamian dē hia seei, ma nōō hii de tuu mōkisi ko di wan sinkii. Nōō sōseei Masa Jesosi Keesitu ku dee sēmbē fēēn dē tu e. ¹³Hii fa u dē peipei sēmbē seei, Dju sēmbē, Giiki sēmbē, saafuma, fiima, ma di wan Akaa hēn dopu u tuu buta ko di wan sēmbē. Ee fuu taki ēn, di wan seei Akaa u Masa Gadu dē hēn nōō ta wooko a u tuu hati.

¹⁴Nōō fa di sinkii fuu mbei aki, na wan kamian nōō a dē e, ma a paati a kamiankamian. ¹⁵Nōō ee di futu fii sa mati taa: “Wē di ma dē maun, nōō ma dē wan pisi u di sinkii,” di fan dē o mbei an dē wan pisi u di sinkii tuu nō? ¹⁶Nōō ee jesi sa mati taa: “Wē di ma dē wojo kaa nōō ma dē wan pisi u di sinkii,” di dē o mbei an dē wan pisi u di sinkii tuu nō? ¹⁷Wē nōō ee hii di sinkii fii dē wojo wanwan, nōō ku andi joo ta jei soni? Ee hii di sinkii fii dē jesi wanwan, nōō ku andi joo ta sumēē soni? ¹⁸Nōō fēēn mbei Gadu seepi buta de peipei a i sinkii, hiniwan nēēn kamian kumafa a kē. ¹⁹Ee de tuu bi dē di wan soni, nōō unfa sinkii bi o sa dē? ²⁰Ma nōō, an dē sō e. Dee pisipisi dē hia, ma di wan sinkii nōō de dē.

²¹Nōō wojo an sa taki da maun taa: “Ma abi i fanōudu.” Sōseei hedi an sa taki da futu taa: “Ma abi i fanōudu.” An sa dē sō e. ²²Nōō dee pisi fuu sinkii dee wa ta kai gaan soni sō, nōō i musu sabi taa ja sa dē sōndō de nōō i dē bunu e. ²³Ma nōō dee pisi da sen kamian fuu nōō de u ta mōōn sōlugu. Biga dee pisi fuu sinkii dee an musu ko a dōō nōō

de u ta tapa fu lesipeki fasi. ²⁴Ma nōō dee pisi dee u ta si kuma mōōn waiti nōō wa ta tapa de. Biga Gadu hēn bi fiti di sinkii buta makandi sō e, u dee oto pisi dee wa ta si taa de waiti ta kisi mōōn sōlugu. ²⁵A mbei de sō fu de an musu mbei toobi ku deseei a i sinkii, ma fu de musu ta sōlugu de na de makandi. ²⁶Fēēn mbei te wan pisi fii sinkii ta hati i, nōō dee oto pisi tuu ta hati i tu. Sōseei te wan pisi kisi gafa, dee oto pisi tuu ta wai.

²⁷Wē nōō fa u taki soni u di sinkii dē, nōō sō u ku „Jesosi, Keesitu dē tu e. U dee sēmbē ta waka nēēn baka, hiniwan fuu dē wan pisi fēēn. ²⁸Nōō fēēn mbei Gadu buta u peipei a di keiki fēēn. A di fosu kamian a buta sēmbē u de dē gaan tjabukama fēēn de ta kai apōsutu. A di u tu kamian, a buta sēmbē u de ta kisi fan a Gadu ta konda da sēmbē. De de ta kai poofeiti. A di u dii kamian a buta sēmbē u de ta lei oto sēmbē. A buta otowan u de ta du foombo wooko. Otowan a buta u de sa kula sikima ku di kaakiti u Gadu. Otowan a buta u de ta heepi otowan a sōmēni fasi. Otowan a buta u de dē tiima. Otowan a buta u de ta taki a peipei tōngō di de an jei wan daka.

²⁹Nōō unfa i fusutan fēēn? De tuu dē gaan tjabukama nō? De tuu ta kisi fan a Gadu ta konda da sēmbē nō? De tuu ta lei sēmbē nō? De tuu ta du foombo wooko nō? ³⁰De tuu ta kisi taanga u de sa begi da sikima te de ko bunu nō? De tuu ta fan a oto tōngō nō? De tuu sa puu dee tōngō nō? ³¹Nōō e. Ma hiniwan sēmbē abi ēn wooko.

Wê nöö un suku dee möön gaan
 kõni a dee u ta taki aki dendu
 e, dee sëmbë, ma mi kè taki wan
 oto soni da unu ufö. Mi o lei unu
 wan soni di un musu kai gaan soni
 möön hii dee otowan tuu.

Aki Paulosu ta taki andi da lobi.

- 13** Fa mi dë aki,
 ee mi sabi u taki hii töngö
 u libisëmbë
 tee kisi dee töngö u dee basia u
 Masa Gadu Köndë tuu,
 ma ee ma lobi di otowan u mi,
 nöö mi dë leti kuma wan genge
 ee nasö wan felu
 di ta piki gbeingbein nöö a kaba.
- ² Söseeei tu,
 ee mi ta kisi fan a Masa Gadu
 ta konda da sëmbë seepi,
 nasö mi sabi hii soni
 te kisi dee tjubitjubi soni u Masa
 Gadu tuu,
 nasö mi ta biibi Gadu te tjika u
 hopo wan hii kununu
 puu ka a dë buta go a oto
 kamian,
 ma ee ma ta lobi di otowan u
 mi,
 nöö ma dë wan wojo soni e.
- ³ Nöö aluwasi mi tei hii dee soni
 dee mi abi tuu
 nöö mi paati de da dee penama
 hën mi toona hopo miseei sinkii
 da sëmbë
 fu de tjuma mi kii fu Masa
 Gadu hedi,
 ma ee ma ta lobi sëmbë,
 di soni dë aan heepi da mi.
- ⁴ Wê nöö fuu taki soni u lobi
 otowan,
 nöö ee i lobi wan sëmbë
 joo ta hoi pasensi dëen e.

- Joo ta fii ku ën.
 Ee i lobi wan sëmbë,
 ja o ta haun ku ën.
 Ee i lobi wan sëmbë,
 ja o ta njan buka ta taki soni ta
 tuwë dëen.
 Ja o mbei i seei hei dëen.
- ⁵ Ee i lobi wan sëmbë,
 ja o ta du fanafiti soni ku ën.
 Ja o ta suku bunu fii seei
 wanwan nöö a kaba,
 ma joo ta suku bunu fii ku ën
 tuu.
 Ee i lobi wan sëmbë,
 hati fii an o ta boonu ku ën
 hesihesi,
 nöö ja o ta hoi ën a bëë tu.
- ⁶ Ee i lobi wan sëmbë,
 nöö ja o ta abi piizii ku hogi du
 fëen möönsö,
 ma te a ta du soni a pasi,
 nöö joo wai.
- ⁷ Ee i lobi wan sëmbë,
 joo ta tjubi ën fu an kisi sen a
 lanti.
 Joo ta suku di bunu pisi fëen
 nöömö.
 Joo a' di mëni taa na sö nöö a
 o dë,
 te wan ten seei a o ko bunu
 nöömö.
 Ja o lasi hati nëen möönsö.
- ⁸ Nöö di soni de kai lobi,
 hën an o kaba a mundu möönsö
 e.
 Ma di soni de kai kisi fan a di
 Akaa u Gadu konda da sëmbë,
 di dë sa kaba.
 Söseeei taki a oto töngö sa kaba
 tu.
 Di kõni fii ko sabi dee tjubitjubi
 soni u Gadu,
 wan daka hënseei o kaba tu.

- ⁹ Biga wê fa u ta sabi soni a
 goonliba aki,
 nöö wan pikiwan nöö wê u ta
 sabi e.
 Fa u ta kisi fan a Gadu ta konda
 da sêmbê aki,
 wan piki pisi fêên nöö wê u ta
 kisi.
- ¹⁰ Ma nöö te di tuutuu soni ko ku
 telu kaa,
 nöö dee hafuhafu soni aki tuu o
 kaba kêëë.
- ¹¹ A dë leti kuma di mi bi dë piki
 mii,
 nöö mi bi ta fan kuma wan piki
 mii.
 Sö nöö fusutan u mi bi dë,
 kuma wan piki mii.
 Sö mi bi ta pakisei soni.
 Ma nöö di mi ko gaangaan
 sêmbê kaa,
 nöö mi kaba ku piki mii fasi.
- ¹² Nöö söseei fa u dë aki,
 wa ta si soni limbolimbo eti e,
 ma u ta si soni vitiviti sö.
 Ma a bakaten woo ko ta si soni
 gbegedee
 kuma u dë fesi ku fesi.
 Fa mi dë aki,
 wan piki soni sö nöö mi sabi,
 ma bakaten mi o ko sabi soni
 limbolimbo,
 leti kumafa Gadu seei sabi mi
 kaa.
- ¹³ Wê nöö da sö e, dee sêmbê.
 De dii soni aki an o kaba a
 mundu möönsö:
 di biibi a Gadu,
 ku di mëni u abi a dee paamusi
 fêên,
 ku lobi.
 Ma nöö lobi,
 hên da mama u de tuu.

Aki Paulosu ta taki soni möön u dee
 kõni di Akaa u Gadu ta da sêmbê.

- 14** Wê nöö dee sêmbê o, un
 musu biinga fuun feni di
 lö lobi dë e, söseei un musu hangi
 fuun feni dee kõni dee di Akaa u
 Gadu ta paati. Ma di fii kê möön
 taanga, hên da fii ta kisi buka a di
 Akaa u Gadu fii konda da sêmbê.
- ² Biga di sêmbê di ta fan a wan
 tóngö di di Akaa u Gadu ta dëên,
 nöö hên an ta fan ku libisêmbê, ma
 ku Gadu wanwan a ta fan. Biga wê
 sêmbê an ta fusutan andi a ta taki.
 Ku di akaa fêên a ta konda gaan
 tjubitjubi soni u Gadu.
- ³ Ma nöö di sêmbê di ta kisi buka
 a di Akaa u Gadu ta konda da
 sêmbê, nöö hên ta heepi de u de
 go a fesi. A ta da de degihati ku
 kötöhati tuu.
- ⁴ Di sêmbê di ta fan a wan oto
 tóngö di di Akaa ta dëên, nöö hên
 wanwan nöö ta feni heepi a di biibi.
 Ma di sêmbê di ta kisi buka a di
 Akaa u Gadu, nöö hên ta heepi dee
 otowan fêên u de ko a fesi.
- ⁵ Wê nöö mi bi sa kê fuun tuu sa
 feni di kõni u di Akaa fuun sa fan
 oto tóngö, ma a bi sa möön bunu
 da mi fuun tuu feni di kõni fuun ta
 kisi buka nëên ta konda da sêmbê.
 Wê biga di sêmbê di ta kisi buka a
 Gadu, hên u ta kai gaan soni möön
 dee sêmbê dee ta fan a oto tóngö di
 sêmbê an ta fusutan, boiti ee sêmbê
 dë ta puu dee fan da sêmbê u de
 fusutêên.
- ⁶ Wê dee sêmbê, kumafa u dë aki,
 nöö ee hên mi ko a unu ko ta fan
 a oto tóngö söndö un saandi mi ta
 fan, nöö un heepi seei mi tja ko da

unu baa? An bi möön bunu mi ko konda wan soni di Gadu mbei mi ko sabi nö, ee nasö mi taki wan soni da unu di wan bi sabi? Ee nasö mi da unu wan buka di mi kisi a Gadu u mi da unu, ee nasö mi lei unu soni u di Buka fëen möön fini.

⁷A dë kuma dee pepei soni de ta pëe te de ta kanda a di goonliba aki, kuma foloiti ee nasö benta. Ee de an ta naki ën limbolimbo, nöö unfa i sa sabi un kanda de kë kanda?

⁸Söseei tu, te dee sodati o go a feti, nöö ee di tutu an piki a di fasi, nöö unfa de o du seeka u de hopo go a feti?

⁹Wë nöö söseei soni sa waka ku unu tu. Ee i ta fan wan oto töngö di sëmbë an ta fusutan, nöö a dë leti kuma i ta fan tuwë go a mundu dë nöö. ¹⁰Biga fa u dë a di goonliba aki, sömëni pei töngö dë, nöö hii de tuu dë u sëmbë sa fusutan. ¹¹Ma nöö ee mi ku wan sëmbë miti nöö ma sabi di töngö u di sëmbë, nöö ee a ta fan nöö ma o fusutan andi a ta taki. Nöö u ko dë kuma oto sëmbë ku oto sëmbë da u seei. ¹²Wë nöö sö a dë ku unu tu e. Nöö fëen mbei fa un ta suku dee köni u di Akaa u Gadu gaanfa naandë, nöö be un suku dee köni dee sa heepi dee sëmbë dee dë a di biibi u de ko a fesi e.

¹³Hën mbei ee wan sëmbë ta fan a wan töngö di sëmbë an ta jei, nöö a musu begi Gadu fu Gadu musu dëen köni faa musu sa puu di fan be sëmbë sa fusutëen. ¹⁴Biga wë ee mi ta begi a wan töngö di sëmbë an ta jei, nöö di akaa u mi ta begi Gadu tuu, ma miseei ma ta fusutan.

¹⁵Wë nöö unfa a musu dë? Wë a musu dë sö taa mi akaa o begi, ma

miseei o begi ku mi fusutan tu. Nöö söseei mi akaa o kanda, ma mi o kanda be sëmbë sa fusutan mi tu.

¹⁶Ee nasö, te mi akaa ta gafa Gadu, nöö dee sëmbë dee dë sindosindo dë, de an o fusutan di soni kaba eti. Nöö unfa de o sa du nama ku mi fuu gafa Gadu makandi? Biga de an saandi mi ta taki. ¹⁷A kandë mi ta gafa Gadu tuu, ma tökuseei an ta tja heepi ko da otowan.

¹⁸Nöö mi ta da Gadu tangi fu di mi ta taki a töngö möön hii unu tuu. ¹⁹Ma tökuseei te mi dë a dee biibima dendu, a möön bëtë mi fan feifi wöutu di sëmbë sa fusutan fu de lei soni nëen, möön leki mi fan teni dusu wöutu di na wan sëmbë sa fusutan.

²⁰Wë nöö dee sëmbë u mi dë, un disa u pakisei soni kuma piki mii e. A dë sö tuu taa a di së u sabi hogi un musu dë kuma piki mii, ma a di së u pakisei soni, nöö un musu dë gaangaan sëmbë. ²¹Biga wë a Gadu Buku a sikifi sö taa, Masa Gadu taki taa:

Mi o manda oto köndë sëmbë ko fan ku dee sëmbë aki.

Mi o manda sëmbë ko di sa fan ku de a oto töngö tu, ma tökuseei de an o kë piki möönsö.

^{22,23}Wë nöö sö a dë taa di taki a oto töngö, a dë wan maaka da dee sëmbë dee an ta biibi, u de sa biibi [Ma fa un ta du ën tjika dë, nöö an ta heepi möön e.] Biga wë ee hii di keiki ko makandi a wan kamian, hën de tuu bigi ta fan a oto töngö di sëmbë an ta jei, nöö unfa i mëni? Ee wan sëmbë dë a di keiki an ta fusutan di soni, ee nasö wan

sëmbë ko dë di an bi ta biibi seei, nöö hën a jei un ta taki a oto tóngö wajawaja sö, nöö na a o taa hedi fuunu poi nö?

Ma di kisi fan a di Akaa u Gadu dë wan oto soni. A dë wan soni u tja sëmbë ko a limbo u si ambë kë biibi Gadu. ²⁴Biga fa un ta ko makandi dë, nöö ee un tuu ta kisi fan a di Akaa u Gadu ta konda fu sëmbë musu jei limbolimbo nöö a o dë wan bunu soni. Biga ee sëmbë dë a unu mindi dë di an fusutan soni kaba eti, ee nasö wan sëmbë ko dë an bi ta biibi seei, nöö hën a jei di buka limbolimbo dë, nöö a o ko si gbedeede fa a dë takulibima a Gadu wojo tjika. ²⁵Hii dee fan dee a jei dë tuu o tja dee tjubitjubi soni bi dë nëën hati ko a döö. Nöö a o kai ku fesi a goon begi Gadu, nöö a o piki taa Gadu dë a unu mindi tuutuu.

Aki Paulosu ta leti de a di fa soni musu waka te de ko makandi a keiki.

²⁶Wë nöö unfa a musu dë, dee sëmbë? Wë te un ko makandi, nöö hiniwan sëmbë o abi ën soni faa du. Wan sëmbë o abi kanda faa kanda. Di otowan o abi wan soni di a kë lei sëmbë. Wan sëmbë o abi wan soni di Gadu tja ko a limbo dëen faa musu taki. Di otowan o kisi wan fan faa fan a oto tóngö, nöö di otowan o puu di fan dë da otowan. Ma hii dee soni dë tuu musu waka u dee biibima dee sai dë musu feni heepi a de e.

²⁷Nöö ee sëmbë sai dë ta fan a oto tóngö, nöö be tu ee nasö dii nöö musu sa fan, ma de musu fan oto a oto baka. Nöö sëmbë musu dë di

sa puu di fan da dee otowan. ²⁸Ma ee sëmbë an sai dë u puu ën, nöö ja musu fan a di lö ko makandi dë, ma i sa begi Gadu i wanwan a i hati.

²⁹Söseei a dë ku dee sëmbë dee ta kisi fan a di Akaa u Gadu ta konda da sëmbë tu. Tu ee nasö dii sa fan, ma oto a oto baka. Nöö dee oto sëmbë a keiki dë, de musu ta wegi dee soni de ta taki dë luku ee a Gadu dee fan dë ta kumutu tuu.

³⁰Ma ee wan sëmbë bi ta fan, nöö wan oto sëmbë sai dë sindosindo nöö hën Gadu dëen wan buka faa taki, nöö di fosu sëmbë di bi seti fan dë musu kabuka be di otowan fan. ³¹Un dee sëmbë ta kisi fan a di Akaa u Gadu tuu sa fan e, ma un musu fan oto a oto baka fu hii sëmbë musu lei soni fu de feni degihati.

³²Biga wë dee sëmbë dee ta kisi fan a di Akaa u Gadu, nöö di fan an ta ko a de ku duwengi, ma a ta ko a de u de sa tii deseei ku ën kumafa a fiti. ³³Biga Gadu an dë wan Gadu ta du soni fanjanfanjan e, ma a dë wan Gadu di ta tii soni tololo a pasi.

Söö. Nöö leti kumafa a dë a dee keiki u dee biibima a dee kamiankamian, nöö söseei a musu dë a unu tu. ³⁴Hën da dee mujëe fuunu an musu ta fan a di keiki dendu. Biga de aan pasi u de ta fan a sö wan fasi, ma de musu saka deseei kumafa di wëti u Gadu taki. ³⁵Ee de kë hakisi wan soni, nöö be de hakisi de manu a wosu. Biga wë an fiti sö u dee mujëe musu ta fan a di keiki dendu.

³⁶Söö. Wë nöö unfa un pakisei u dee soni mi taki aki, dee sëmbë? Un

ta mëni taa a unu di buka u Gadu kumutu paaja go a dee oto kamian nõ? Naa a unu wanwan nõö a ko nõ? ³⁷Ee wan sëmbë i ta mëni taa di Akaa u Masa Gadu da i di kõni fii kisi fan nëen ta konda da sëmbë, ee nasö a da i wan oto kõni, nõö sö wan sëmbë musu sabi taa Gadu buka hën mi ta sikifi aki. ³⁸Ma ee wan sëmbë an kë piki di buka aki, nõö oto sëmbë an musu piki ën buka tu.

³⁹Wë nõö sö a dë e, dee sëmbë. Un musu kë di kõni di di Akaa u Gadu ta da sëmbë fu de ta kisi fan nëen ta konda da oto sëmbë. Ma wan musu tapa dee sëmbë dee ta fan a oto tångö e. ⁴⁰Ma be hii soni waka ku lesipeki fasi kumafa a fiti.

Aki Paulosu ta konda da de taa Gadu ta weki sëmbë puu a dëdë tuu.

15 Söo. Wë dee sëmbë u mi dë, wë mi kë toona konda di Buka u Masa Gadu da unu wan pasi möön, di i si mi bi konda da unu a fesi kaa. Fa mi bi kondëen da unu dë, nõö un bi piki ën tei te nõö un dë ku ën seei gingin. ²Nõö ee un ta hoi ën sö nõömö kumafa mi kondëen da unu dë, nõö hën da un kumutu a dee hogilibi fuunu basu feni libi a Gadu. Ma ee un disëen go ta piki oto buka, nõö di Buka un bi jei a mi dë aan heepi da unu möön e.

³Biga wë dee soni miseei bi jei, nõö deseei mi toona konda da unu, nõö de da dee möön gaan pisi u di biibi fuu. Nõö di fosu wan, hën da [Masa Jesosi,] Keesitu dëdë u dee hogi du fuu hedi, leti kumafa de sikifi ën a Gadu Buku a fesi kaa.

⁴Nõö di u tu, nõö hën da de bei ën. Nõö di u dii, hën da a di u dii daka dendu hën Gadu weki ën puu a dëdë, kumafa de bi sikifi ën buta a Gadu Buku a fesi tu. ⁵Nõö di a weki hopo, nõö hën a ko a Petuisi be a si ën. Hën a baka u di dë, hën a ko a dee oto tjabukama fëen dee ku ën bi ta libi makandi, be de si ën tu. ⁶Nõö a baka u di dë, hën a ko a möön hia möön feifi höndö u dee biibima. De tuu si ën ka de bi dë makandi a wan kamian. Sömëni u dee biibima naandë lasi libi kaa, ma gaan së u de dë a libi eti. ⁷Nõö baka u di dë, hën a ko a Jakobosi be a si ën tu. Nõö hën a toona go a dee tjabukama fëen möön, dee de ta kai apösutu, be de tuu si ën. ⁸Tee kaba fëen, hën a ko a mi tu. Biga mi da di lasiti wan u dee apösutu di si ën. Hën i si miseei ko a di wooko vau sö kuma wan mii de pai bifö ten fëen kisi.

⁹Biga wë fa mi dë aki mi dë di möön lagi wan a dee tjabukama u Masa Jesosi mindi. Ma bumbuu tjika u de kai mi wan tjabukama fëen seei, biga mi bi du hogi ku dee biibima u Gadu a fesi.

¹⁰Ma fu di Gadu abi gaan bunuhati, hën mbei i si mi ko dë di sëmbë di i si mi dë tide aki. Nõö di bunuhati u Gadu dë, an dë taa an tja heepi ko e. A tja heepi ko gbolo. Biga wë mi ta wooko taanga möön dee otowan tuu, ma nõö na miseei ta wooko di wooko sö e. Masa Gadu wë ta wooko a mi sö ku ën bunuhati.

¹¹Ma boiti u di dë, ee mi, ee nasö dee otowan, u tuu ta konda di wan seei soni da unu [taa Masa Gadu

weki Masa Jesosi a dëdë. Hën nöö u bi konda, nöö hën nöö un bi piki tu.

¹²Wë nöö unfa a waka so fuunu sai dë ta fia taa te wan sëmbë dëdë an o sa weki baka, hii fa u bi konda da unu kaa taa Masa Jesosi Keesitu weki baka a dëdë. ¹³Biga wë ee a dë sô taa dëdë sëmbë an o weki a dëdë, nöö hën da „Jesosi” Keesitu seei an bi weki baka a dëdë tu. ¹⁴Nöö ee an bi weki baka a dëdë, nöö hën da di buka fëen u ta konda aki dë wan sôsô soni, sôseei di biibi fuunu dë wan sôsô soni tu. ¹⁵Ma na di dë nöö e, ma hën da u seei ta mindi soni da Gadu tu, fu di u ta konda taa a weki baka.

Biga wë ee sëmbë an sa weki baka a dëdë, nöö da Gadu an bi weki Masa Jesosi a dëdë tu. ¹⁶Biga wë ee sëmbë an o weki baka a dëdë, nöö hën da „Masa Jesosi” Keesitu seei an bi weki a dëdë tu. ¹⁷Nöö ee an bi weki baka, nöö di biibi un ta biibi dë dë wan gaan kaba a sôsô soni. Hën da un dë a dee hogi du fuunu basu eti. ¹⁸Nöö hën da dee sëmbë dee nama ku „Masa Jesosi” Keesitu ma de dëdë kaa, nöö deseei lasi tu. ¹⁹Nöö hën da fa u hai kumutu disa hii soni u köndë ko ta biibi a „Jesosi” Keesitu liba aki, nöö ee te u dëdë nöö a kaba, nöö hën da u ko dë dee möön gaan hogihedima u mundu.

²⁰Ma an dë sô e, dee sëmbë. Keesitu weki baka a dëdë tuu. U hii dee sëmbë dee bi dëdë kaa, nöö hën da di fosu wan di weki baka „fu an dëdë möön.” ²¹Biga leti kumafa i si a dë taa wan libisëmbë „bi booko Gadu wëti hën a „tja dëdë ko ta kii hii sëmbë, nöö sôseei di

wan Libisëmbë di hoi Gadu wëti dë tja weki baka a dëdë ko dou a hii sëmbë tu. ²²Nöö leti kumafa hii sëmbë musu dëdë fu di de da bakamii u Adam, nöö sôseei dee sëmbë u „Masa Jesosi” Keesitu o toona weki baka a dëdë tu fu de feni libi, fu di de dë sëmbë u Masa Jesosi.

²³Ma nöö hiniwan sëmbë abi ën leti juu faa weki baka e. Nöö di fosu wan, hën da „Jesosi” Keesitu, nöö baka fëen te a o toona ko a goonliba, nöö dee sëmbë fëen. ²⁴Baka u di dë, nöö Masa Jesosi o kaba ku hii dee takima ku dee hedima, ku dee soni abi makiti a goonliba aki ku mundu ala tuu fiaa. Nöö di kaba juu u di ten u dë aki o dou awaa, nöö Masa Jesosi o toona da hën Tata di könubangi. ²⁵Biga Masa Jesosi hën o dë könu a di ten dë. Nöö a o dë könu fu te kisi di juu Masa Gadu buta hii dee feantima fëen tuu nëen basufutu, ²⁶tee kisi ku di dëdë di ta kii u aki tuu, di da di kaba lasiti felantima. ²⁷Biga a sikifi a Gadu Buku taa: “A buta hii soni nëen basufutu.”

Ma fa a taa “hii soni” dë, hën da hii soni ma boiti Masa Gadu. Biga Masa Gadu seei hën buta dee soni a Masa Jesosi basu. ²⁸Ma te a kaba u buta hii soni nëen basu kaa, nöö di Womi Mii fëen seei o toona sakëen seei nëen Tata basu, fu hën Tata musu dë di kaba Takima u Mundu.

²⁹Ma ee a dë sô tuutuu taa te sëmbë dëdë de an o weki baka a dëdë, wë nöö dee sëmbë dee ta tei dopu a dee dëdë sëmbë kamian wë? Faandi mbei de ta du di lö soni dë? Nöö andi a o heepi de?

³⁰Wë nöö u seei tu, ee di weki baka a dëdë an dë, nöö faandi mbei u ta buta u seei a dëdë ku libi maun hiniwan juu u di buka dë hedi?

³¹Sö u ta libi tuu, dee sëmbë. Mi sa djula u di dë leti kumafa mi ta njan buka u di waka un ta waka a Masa Jesosi Keesitu baka. ³²Biga di mi bi dë a Efeise köndë, de bi dë a mi baka kuma takumbeti. Nöö ee di weki baka a dëdë an dë, nöö andi seepi di soni dë o heepi mi möönsö, ee bunu u di goonliba aki nöö mi ta suku? Aan heepi e. Nöö ee sëmbë an sa weki baka a dëdë nöö un boo bia ta njan ta bebe ta libi kumafa u kë, biga amanjan te u dëdë nöö kaba u kaba.

³³Ma na sö a dë e, dee sëmbë. Na mbei sëmbë ganjan unu seei. Poipoi sëmbë ta poi bumbuu sëmbë. ³⁴Nöö un bia kumutu disa di wisiwasi pakisei dë, nöö un ko ta libi wan leti libi a Gadu wojo. Un musu kaba ku dee hogi du fuunu. Biga sëmbë dë eti a unu mindi naandë dee an sabi wan wojo soni u Gadu. Nöö fa mi ta taki aki, nöö sen musu kisi unu e, dee sëmbë.

**Aki Paulosu ta konda kumafa
de o kisi wan njanjun sinkii
te de weki baka a dëdë.**

³⁵Ma sonte wan sëmbë sa hakisi taa: “Wë unfa sëmbë sa weki baka a dëdë? Unfa sinkii fëen o dë?”

³⁶Dee sëmbë, di hakisi dë a dë wan sösö hakisi e. Biga wë luku dee soni i ta paandi. De an musu dëdë pondi bifö de toona nasi ko a libi nö? ³⁷Nöö dee sii i ta paandi naandë, na de da di pau eti e. Ma de dë böngö nöö, di de ta paandi.

A kandë alisi [ee pinda, ee nasö hiniwan sootu pei soni böngö, ³⁸ma Gadu hën ta toona dëen wan hii oto sinkii kumafa a kë, hiniwan sii ku fëen sinkii.

³⁹Sö Gadu ta mbei soni peipei. Biga luku dee sinkii u dee libilibi soni, de an dë di wan fasi e. Libisëmbë sinkii dë wan fasi. Mbeti dë wan oto fasi. Fou dë wan oto fasi. Fisi dë wan oto fasi.

⁴⁰Söseei dee soni dë a liba ala tooka ku dee u goon aki tu. Di waiti u dee soni ala ku dee u goon aki an dë di wan. ⁴¹Biga sonu abi ën fasi faa ta sëndë. Libawojo abi fëen sëndë. Söseei dee teeja abi u de sëndë, nöö dee sëndë u de an dë wan fasi, de tooka ku de na de.

⁴²Wë nöö sö nöö di weki baka a dëdë o dë tu e. Di sinkii de ta tja go bei dë, a dë wan sinkii di dëdë ta poi nöö. Ma di sinkii di o toona weki dë, hën an dë soni di o dëdë poi möönsö. ⁴³Di de bei dë, hën a dë wan kaba a sösö soni, ma fa a o toona weki ko dë, nöö a o dë wan gaan waiti soni. A bi dë wan suwakisuwaki sinkii nöö, ma te a weki baka a o dë ku kaakiti seei.

⁴⁴Wan sinkii u goonliba hën de tja go bei dë, ma fa a o weki baka dë nöö a o dë wan sinkii a di fasi faa sa libi a Masa Gadu Köndë.

Söö. Wë leti kumafa u abi wan sinkii fuu libi a di goonliba aki, nöö söseei woo abi wan sinkii fuu libi a Gadu Köndë ala tu. ⁴⁵A o pasa leti kumafa a sikifi a Masa Gadu Buku kaa, u di sëmbë di mbei libisëmbë böngö. A taa: “Gadu mbei Adam te a kaba, [hën a böö nëen nusu, hën a kisi libi.”

Ma di Sëmbë di ta mbei dee böngö u Gadu Köndë ala, hën de ta kai di u tu Adam. «Hën da Masa Jesosi.» Hën feni wan oto pei sinkii di Gadu weki ën baka a dëdë, nöö ku ën a dë a Gadu Köndë ala ta da u libi.

⁴⁶Ma di sinkii u Gadu Köndë nëën fosu bi dë e. Di u goonliba fosu bi dë. A baka ufö di u Gadu Köndë ko.

⁴⁷Nöö di fosu sëmbë mbei ku di doti u di goonliba aki. Ma nöö di u mbei tu sëmbë kumutu a Gadu Köndë.

⁴⁸Nöö di fasi u sinkii di di fosu libisëmbë u goonliba aki bi abi, hën di wan seei fasi dë nöö dee sëmbë u goonliba aki abi te tide eti. Nöö söseei di fasi u sinkii di di fosu Sëmbë u Gadu Köndë abi, nöö hën di wan seei fasi u sinkii dee sëmbë u Gadu Köndë o abi tu. ⁴⁹Nöö leti kumafa u dë aki u abi di wan sinkii kumafa di fosu sëmbë u goonliba bi abi, nöö söseei wan daka woo ko abi di wan sinkii kumafa di fosu sëmbë u Gadu Köndë abi.

⁵⁰Ma nöö mi kë taki wan soni aki da unu, dee sëmbë. Mi taki e, taa dee sinkii fuu dee dë ku buuu u go dëdë poi aki, de an o sa go a Gadu Köndë söndö tooka e. Biga dee soni dee dë u poi kaba a söso an o sa go ka soni an o poi kaba a söso möönsö.

^{51,52}Nöö un haika, mi o taki wan gaan tjubitjubi soni da unu aki. Mi taki e, na hii u tuu o dëdë bifö di kaba juu dou e. Ma te di juu dou di tutu böö kaa, nöö wantewante bifö i mëni, nöö Gadu o tooka di sinkii fuu. A o da u wan sinkii di an sa poi kaba a söso möönsö. Nöö

dee biibima dee bi dëdë, de o weki toona ko dë ku libi ku di njunjun sinkii dë. Nöö söseei u dee biibima dee o dë ku libi eti, nöö u seei o tooka ko abi di njunjun sinkii dë tu. Nöö sö a o pasa e, dee sëmbë.

⁵³Biga wë di sinkii fuu di o dëdë poi kaba a söso aki, a musu tooka ko wan hii oto pei sinkii di an o sa dëdë poi möönsö. ⁵⁴Nöö te a pasa sö kaa, nöö a o kai ku di soni de sikifi a Gadu Buka taa:

Di wini Gadu wini, hën kaba dëdë a söso kuma a guli ën wiöö!

⁵⁵Nöö hën a sikifi möön taa:

Wë Dëdë oo, andi seei i wini?

Naasë di poosian fii dë möön?

⁵⁶Biga di poosian u dëdë, nöö hën da di sitaafu di u bi o kisi a baka u dee hogi du fuu hedi. Nöö di soni mbei u bi o kisi sitaafu, biga wa hoi dee wëti dee Gadu buta da u. ⁵⁷Ma nöö gaantangi u Gadu di a mbei Masa Jesosi Keesitu wini hii dee lö soni dë tuu da u.

⁵⁸Wë da sö a dë, un dee lobi sëmbë u mi naandë, un musu tan gingin a di biibi un ta biibi Masa Jesosi dë. Wan musu disa möönsö. Un musu ta biinga hiniwanten a di wooko u Masa, biga i sabi taa di wooko i ta wooko da Masa dë an dë u söso.

Aki Paulosu ta taki wan möni soni da de.

16 Söö. Wë nöö, dee sëmbë, a di së u di möni di woon pii manda go da dee sëmbë u Masa Jesosi «a Jelusalen», nöö un musu du ën leti kumafa mi fan ku dee biibima a di pisiwata u Galasia a

dee keikikeiki u de taa, ²hiniwan sonde un musu pii möni buta a wan sê. Hiniwan sêmbê sa da kumafa a ta kisi. Nöo sô un musu zuntêên buta dê fu te mi ko nöo an o dê fuun ta biinga ta pii möön. ³Nöo un musu suku wanlô sêmbê buta dê, dee un ta futoou. Nöo te mi ko, nöo mi o sikifi pampia da de u de tja di möni go da dee sêmbê a Jelusalen. ⁴Nöo ee a dê taa miseei musu go tu, nöo mi o tja de go.

Aki Paulosu ta konda da de kumafa a ta mëni u ko a de.

⁵Nöo mi o ko a unu nöömö e, dee sêmbê. Ma te mi o ko, nöo mi o latja pasa a di pisiwata u Masadonia go haika dee sêmbê ala pala sô ufö.

⁶Biga wê te mi ko, mi a' di pakisei taa mi o tan ku unu naandê wan hii pisiten. A kandê mi sa sai dê te di kötö ten pasa seei. Nöo bakaten un sa heepi mi seeka fu mi sa go a dee kamian ka mi nango. ⁷Biga ma kê ko da unu odi vaavaa sô nöo mi pasa, ma mi kê dê ku unu wan hii pisiten, ee Gadu da mi pasi.

⁸Ma nöo mi o dê a Efeise aki pasa Pensiti e. ⁹Biga wê mi ta feni wooko aki te a hia, sêmbê ta piki di buka mi ta konda da de. Ma söseei feanti dê aki te a hia tu, ta mbei möiti u tapa mi.

¹⁰Wê nöo ee un si Timoteo ko a unu ala, nöo un kisi ên a wan fasi faa sa fii bunu e, biga hênseei dê a di wooko u Masa leti kuma mi seei. ¹¹Hên mbei na wan sêmbê musu sôsö ên, ma un musu butêên a pasi ku piizii be a toona ko a mi aki. Biga mi dê aki ta luku hên ku dee oto biibima u de ko a mi.

¹²Ma nöo u baaa Apolo, mi kê un sabi taa mi bi begi ên fu hên ku dee otowan fuu musu ko a unu, ma nöo an bi kê ko eti. Ma te a feni pasi, nöo a o ko.

Aki Paulosu ta tapa di biifi.

¹³Nöo mi taki e, dee sêmbê, be un ta dê setiseti hiniwan juu fu soni an puu unu a pasi. Un musu dê gingin a di biibi un ta biibi Masa dê. Söseei un musu abi degihati ku taihati. ¹⁴Nöo hii dee soni woon ta du kaa, nöo un musu du de fu lobi hedi e, dee sêmbê.

¹⁵Ma nöo mi kê mëmbê unu a wan soni aki, taa dee sêmbê u Sitefanasi wosu dê, de da dee fosu sêmbê u di pisiwata fuunu na Akaja dê dee bi ko a di biibi. Nöo hên de buta deseeri fu de musu ta heepi dee oto sêmbê u Gadu. ¹⁶Wê nöo fêên mbei mi ta begi unu gaantangi be un ta piki dee lö sêmbê dê buka a soni, ku dee otowan dee ta wooko taanga da Masa a unu ala.

¹⁷Nöo mi wai tuutuu u di Sitefanasi ku Folunatusi ku Akaikusi bi ko a mi aki. Biga de bi heepi mi leti kumafa unu bi o heepi mi. ¹⁸De da mi degihati aki seei, leti kumafa de bi da unu hati ala tu. Nöo sô wanlô sêmbê un musu tei de u gaan soni e.

¹⁹Da sô u taki e, dee sêmbê. Dee biibima dee dê a dee keikikeiki u di pisiwata u Asia aki tuu manda gaan odi da unu taa de dê. Akila ku Pesila seepi manda gaan odi da unu tu a di nê u Masa. Nöo dee biibima dee ta ko hoi keiki a de wosu manda gaan odi da unu tu, ²⁰ku hii dee oto biibima fuu aki tuu manda gaan odi da unu.

Nöö te woon da unu seei odi, nöö un baasa unu seei ku limbo hati e.

²¹Nöö mi Paulosu seepi ta sikifi di lasiti pisi u di biifi aki ku mi seepi maun ta manda gaan odi da unu.

²²Ee wan sëmbë an lobi Masa Jesosi Keesitu, nöö di siba u Gadu musu kisi ën e.

Ma u dee sëmbë dee lobi ën, u ta bai taa: “Ko o, Masa.”^c

²³Masa Jesosi Keesitu musu dë ku unu ku ën bunuhati e.

²⁴Fa mi ta manda di biifi aki da unu, dee sëmbë, nöö mi lobi unu e, fu di mi ku unu tuu nama ku Masa Jesosi Keesitu.

„Na soni möönsö e. Mi, Paulosu, manda gaan odi da unu. A tan sö.”

^c 16:22 A wan tóngö de ta kai Alamaiki “Ko o, Masa” hën da “Maranatha”.